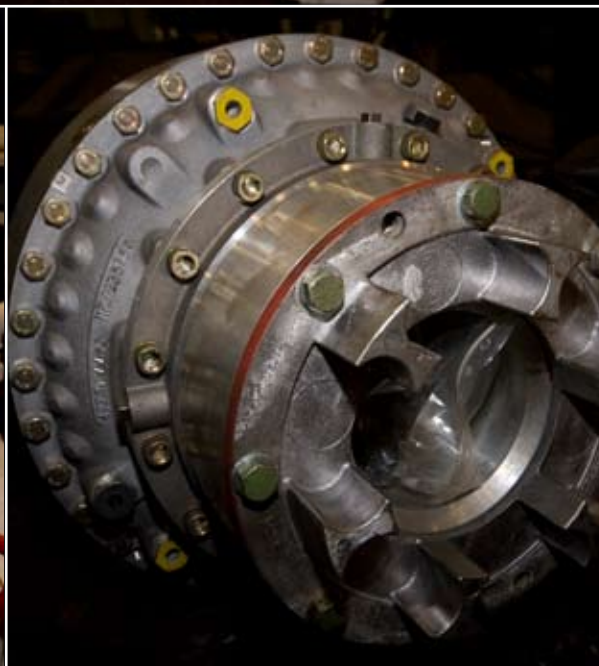

PREMOGOVNIK
V E L E N J E

RUDAR

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE IN POVEZANIH DRUŽB

Januar 2009

1

števila

Izhaja od leta 1953

Poslovni načrt 2009

stran 4

Nabavljena nova odkopna oprema

stran 7

Bogatejši sem za veliko izkušnjo

stran 13

**Priloga: Akcije Športnega društva Skupine
Premogovnik Velenje**

Nabavljena nova odkopna oprema

stran 7

Prenova kuhinje

stran 21

Pranje perila v HTZ certificirano

stran 24

VSEBINA

- 4 | Poslovni načrt 2009
- 5 | Svet delavcev o 2008 in 2009
- 7 | Nabavljena nova odkopna oprema
- 9 | Okvara vitla kombajna
- 10 | Reševalci preizkusili svoje znanje
- 12 | Celovita študija energetskega sistema
- 13 | Bogatejši sem za veliko izkušnjo
- 15 | 32 novih pripravnikov
- 16 | Osnovnošolci na obisku
- 17 | Med dobrimi zaposlovalci tudi Premogovnik Velenje
- 18 | Vpis druge generacije študentov
- 19 | Znete poskrbeti za boljše življenje v slabih časih?
- 20 | Na obisku: Zdravko Pogorevc
- 21 | S prenovo kuhinje zadovoljni gosti in GOST
- 24 | Pranje perila v HTZ Velenje certificirano
- 25 | Golte vabijo v vseh letnih časih
- 26 | Velenje je letos staro 50 let
- 28 | Glasba je darilo
- 29 | Muzejski vrvež
- 30 Optična umetnost Beti Bricelj
- 32 | Uspel dobrodelni koncert za Gašperja
- 34 | Potopis: Egipt (3. del)
- 36 | Pljučnica
- 38 | Športno društvo vabi
- 39 | Nagradna križanka: Muzej premogovništva Slovenije

ZNANJE ZA RAZVOJ

Če vam omenim kamenček in tablico, verjetno večina od vas, spoštovani bralci, ne bo razumela, kaj hočem povedati, ali pač. Ti dve stvari sta bili nekoč osnovni pripomoček za obiskovanje osnovnih šol, namesto zvezkov in pisal. In šolarji, ki so ju uporabljali, so bili naši starši, strici, tete, ki so pred 2. svetovno vojno in med njo obiskovali šole.

Pridobljeno znanje je mnogokje komaj presegalo znanja abecede, pisanja, branja in računanja, vendar je bilo za tiste čase že to veliko in človek s tem znanjem je bil cenjen.

Stare slovenske družine so bile praviloma velike in v marsikateri ni bilo dovolj kruha za vse njene člane. In tako jih je mnogo odšlo s trebuhom za kruhom v širni svet. Nekaj sto jih je v 50. in 60. letih prejšnjega stoletja našlo svoj novi dom tudi v rudarskem Velenju. Može so dobili delo v premogovniku, žene pa kasneje v Gorenju.

Ti ljudje so zaslužni zato, da je nastalo moderno mesto Velenje, ki letos praznuje 50. rojstni dan. Z razvojem mesta je rasla tudi potreba po izobraženih kadrih. Zjutraj v službo, popoldne pa v šolske klopi oziroma v večerno šolo. Kar je ostalo prostega časa, so ga izkoristili za delo na udarniških akcijah pri izgradnji mesta in okolice. Pravih izobražencev je bilo takrat samo za vzorec.

In kako je danes? Velenje je eno izmed najlepših slovenskih mest, Premogovnik Velenje velja za enega najmodernejših in najvarnejših premogovnikov s podzemnim pridobivanjem premoga na svetu in Gorenje je postalo svetovno znano podjetje.

V Velenju slovimo kot dobri organizatorji različnih športnih srečanj (atletika, smučarski skoki, namizni tenis, nogomet, rokomet), iz naše doline so doma odlični TV in radijski voditelji, pevci, glasbene skupine, športniki in tudi politiki. Iz premogovniške tradicije izvira danes zelo uspešen in poznan Pihalni orkester Premogovnika Velenje, uveljavljena sta Rudarski oktet in Harmonikarski orkester Barbara.

V preteklih petdesetih letih je zrasel in postal močna opora razvoju Šaleške doline Šolski center Velenje – nekdanji Rudarski šolski center – z Medpodjetniškim izobraževalnim centrom. Brez izobraževanja, stalnega učenja njegovih prebivalcev Velenje gotovo ne bi bilo takšno, kot je danes.

V Premogovniku Velenje ne smemo pozabiti tudi na naše soseske – Termoelektrarno Šoštanj. Je naš glavni in zanesljivi poslovni partner, ki premog pretvarja v električno energijo in z njo pokriva tretjino lastne slovenske proizvodnje. Na srečo se bo zgodba o dobrem sodelovanju s postavitvijo šestega bloka nadaljevala še 50 let in nudila priložnosti za nadaljnji razvoj gospodarstva, šolstva, kulture, zdravstva ter kvalitetno življenje prebivalcev v dolini in okolici.

Kamenčki in tablice so nekoč simbolizirali izobraževanje in šolo. Danes je izobraževanje vsakodnevni in vseživljenjski proces. V Premogovniku Velenje smo to spoznali že daleč nazaj in vedno veliko vlagali v znanje. S postavitvijo Izobraževalnega centra Skupine Premogovnik Velenje še nadgrajujemo to nalogo. Naše poslanstvo je posredovanje znanj vsakemu zaposlenemu, vaša naloga, spoštovane sodelavke in sodelavci, pa je, da svoje znanje dopolnujete in osvežujete ter pridobljeno znanje vtakete v svoje delo. Le tako bo lahko Premogovnik Velenje še naprej ostal eden od najmodernejših in varnih podzemnih premogovnikov na svetu.

Boris Potrč,

vodja Izobraževalnega centra Skupine Premogovnik Velenje

Časopis Premogovnika Velenje
in povezanih družb,
januar 2009, številka 1

IZDAJATELJ

Premogovnik Velenje

UREDNIŠTVO

Glavna in odgovorna urednica:

Diana Janežič

Novinarka in lektorica:

Dragica Marinšek

Naslov: Uredništvo Rudarja,

Partizanska 78, 3320 Velenje,

tel. 03/899-6396, faks 03/5869-

131, e-pošta: diana.janezic@rlv.si

UREDNIŠKI ODBOR

Tadeja Mravljak Jegrišnik, predsednica, Diana Janežič, glavna in odgovorna urednica, Dragica Marinšek, lektorica, Ivo Hans Avberšek, oblikovalec, Pavel Skornšek, Proizvodnja, Branko Mlinšek, svet delavcev, Tomo Lipnik, sindikat, Helena Šumah, HTZ Velenje

OBLIKOVANJE

Ivo Hans Avberšek, StudioHtz, HTZ Velenje, e-pošta: ivo.avbersek@rlv.si

TRŽENJE OGLASOV

StudioHtz, HTZ Velenje, kontakt:

David Koren, e-pošta:

narocila.studiohtz@rlv.si, tel.

03/5871-774, GSM 051-301-634

TISK

StudioHtz, HTZ Velenje,

I. P., d. o. o., Velenje

NAKLADA

4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v Skupini Premogovnik Velenje in člani Kluba upokojencev Premogovnika Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %. Poština plačana pri pošti 3320.

NASLOVNICA:

Nova odkopna oprema
foto Hans

POSLOVNI NAČRT 2009

Na osnovi izhodišč planiranja za leto 2009, ki jih je posredoval HSE, Razvojnega načrta Premogovnika Velenje za obdobje 2009-14 in sklepov 11. strateške konference je bil izdelan poslovni načrt za letos. Nadzorni svet ga je potrdil konec leta 2008.

Ključni dogodki leta bodo:

- prilagajanje spremenjenim razmeram pri odkopavanju premoga s spremembo obratovanja na ključnih deloviščih 300 dni v letu,
- korekcija razvojnega načrta zaradi spremenjenih pogojev poslovanja in razmer na energetskem trgu,
- sprejem odločitve za pričetek investicije novega izvoznega jaška NOP 2 v sklopu racionalizacije glavnega odvoza,
- uvedba informacijskega sistema Maximo za področje Vzdrževanja,
- nadaljevanje projekta Uvedba dokumentacijskega sistema ODOS.

Poslovanje Premogovnika še naprej temelji na dveh glavnih smereh: na procesu pridobivanja premoga ter na prodaji naših znanj in storitev na trgu in s tem večanju skupnega prihodka Skupine PV.

Glavni projekti razvoja bodo usmerjeni v optimizacijo gabaritov odkopov (višina, širina, hitrost), modernizacijo tehnološkega procesa pri izgradnji jamskih prostorov (Priprave) ter racionalizacijo transporta premoga (izvozni jašek NOP 2).

SKORAJ 44.000 TJ

Letos načrtujemo prodajo premoga TEŠ za proizvodnjo električne energije 42.705 TJ ali 3.650 GWh. Za potrebe to-

plotnega ogrevanja načrtujemo prodajo 1.242 TJ energije. Izhodišče za izdelavo letnega delovnega načrta je proizvodnja 4.185.428 ton premoga v 286 delovnih dneh za proizvodnjo in 235 za druge zaposlene.

Letos načrtujemo skoraj 130 milijonov € prihodkov, od tega s prodajo premoga 118 milijonov €. Ob koncu leta naj bi ustvarili dobrih 22.000 € dobička.

Načrtovana povprečna reducirana dolžina odkopne fronte je 305 metrov ali skoraj 40 metrov manj kot lani. Da bi se izognili težavam pri medsebojnih vplivih delovišč na pripravah in odkopih ter za zmanjšanje konične proizvodnje na glavnem transportnem sistemu, bomo obratovali največ z dvema odkopoma skoraj preko celega leta.

Za investicije bomo v letu 2009 namenili 17 milijonov €, največ za opremo pripravnih delovišč (skoraj 5 milijonov €) in odkopov (dobre 3 milijone €).

Letos bo v Premogovniku Velenje v povprečju 1.399 zaposlenih oziroma konec leta 1.365. Predvidoma bomo zaposlili 40 pripravnikov. Največ odhodov (99) načrtujemo z upokojitvami.

Načrtovan je 39-urni tednik za zaposlene v matičnem podjetju in v HTZ Velenje. Izdelana sta bila dva delovna koledarja – za pripravka in odkopna delovišča ter za Strokovne službe, organizacija dela pa se bo med letom prilagajala gibanju odkopne fronte v jami in porabi premoga v TEŠ.

Diana Janežič

NAČRT ODKOPA PREMOGA

odkop	reducirana (dejanska) dolžina OF	tone na leto	tone na dan
-120/A	25,8 (103)	578.504	2.023
-120/B	82,2 (137)	1.204.464	4.211
G2/B	23,3 (185)	183.042	640
G2/C	64,8 (195)	412.831	1.443
Y	19,8 (136)	318.671	1.114
-50/A	55,1 (140)	987.450	3.453
-50/B	34,2 (140)	377.638	1.320
Priprave	/	122.828	430
skupaj	305,1	4.185.428	14.634

SVET DELAVCEV O 2008 IN 2009

20. januarja je Svet delavcev Premogovnika Velenje obravnaval poročilo o zaključevanju leta 2008, poslovni načrt 2009, delno poročilo službe VPD o varnosti in zdravju pri delu v letu 2008 in poročilo preventivne dejavnosti za lani.

Uvodoma sta direktor dr. Milan Medved in glavni tehnični vodja mag. Marjan Kolenc povzela delo in poslovanje v letu 2008. **Mag. Marjan Kolenc** je poudaril, da smo za leto 2008 v 230 delovnih dneh načrtovali sorazmerno visoko proizvodnjo, to je 45.000 TJ energije, ki naj bi jo pridobili tudi na dveh talninskih odkopih v jami Pesje in v južnem krilu Jame Preloge. To je povzročilo bistveno večjo načrtovano količino premoga v tonah kot v zadnjih letih – kar blizu 4,3 milijona ton.

»V prvi polovici leta smo načrt dokaj dobro izpolnjevali, tudi z zelo dobro kurilno vrednostjo premoga, v drugi polovici leta pa so se razmere v jami precej zakomplicirale, predvsem s težavami na odkopu Y. Prinesel je velik količinski izpad proizvodnje, izredne delovne in montan-geološke razmere, veliko elektro in strojnih izpadov opreme, dodatno angažiranje vseh služb, materiala, rezervnih delov, spremenjeno dinamiko odkopavanja tudi na drugih odkopih, na Pripravah in povečano število delovnih dni. Zahtevnejše kot v prejšnjih letih je bilo delo tudi na pripraviških deloviščih, a bili smo uspešni,« je poudaril.

Kljub vsemu smo leto zaključili uspešno, z doseženo proizvodnjo 44.000 TJ, delali pa smo 250 dni. V letu 2008 smo odkopali 4 milijone 8.442 ton premoga, s povprečno kurilno vrednostjo 10,9 KJ/kg, kar je bilo več, kot smo načrtovali. Konec lanskega leta je bilo na deponiji 349 tisoč ton premoga.

HVALA VSEM!

Dr. Milan Medved je zadovoljen, da bo podjetje kljub povečanemu obsegu delovnih dni, težavam v proizvodnji in dodatnim stroškom poslovalo pozitivno. To je omogočil aneks k letni pogodbi, sklenjen s HSE v začetku decembra, v višini 13 milijonov evrov.

Napovedal je dinamično energetske leto 2009, saj bodo v remontu tako jedrska elektrarna Krško kot v drugi polovici leta tudi vsi bloki šoštanjske termoelektrarne razen bloka 5. Ob tem se dogovarjamo za prodajo premoga v TE Trbovlje.

»V letu 2009 bo naše delovanje odvisno od hidrološke situacije na eni strani in

Zadnjih dvanajst let smo se zadnji delovni dan zbirali v Beli dvorani, v letu 2008 pa smo za zadnje srečanje v delovnem letu izbrali prezivnico in novo jedilnico. Odločitev je bila dobra, pozdravili so jo tako udeleženci kot uprava Premogovnika Velenje.

energetske situacije na drugi, kajti gospodarska kriza in recesija bosta narekovali tudi potrebe po energiji,« je dejal direktor.

Minulo leto bo obveljalo kot obdobje sinhronizirane proizvodnje, prodaje in porabe premoga; ta usklajenost je bistvena za finančne efekte našega dela, ki kažejo minimalni pozitivni poslovni rezultat. To je zelo velik dosežek, ustvarjen ob

razumevanju okoliščin tudi s strani HSE oziroma TE Šoštanj pri oblikovanju cene za naš energent.

Dr. Medved se je zahvalil vsem sodelavcem za njihov prispevek k doseganju zastavljenih ciljev v letu 2008. Zadovoljen je zaradi opravljenih aktivnosti konec leta, ki so v odločilni meri pripomogle k doseganju letnega načrta odkopa premoga. Pri tem je poudaril, da sodelavci,

še posebej tisti na jamskih deloviščih, kadar je res treba, še znajo opraviti delo tudi v nemogočih delovnih razmerah in odpraviti domala nerešljive težave, kakršnih je bilo v zadnjem lanskem kvartalu nič koliko. Prav njim velja njegova največja zahvala.

VEČ NEZGOD, MANJŠE POSLEDICE

Vodja Službe VPD **mag. Bogdan Makovšek** je predstavil delno poročilo o varstvu in zdravju pri delu v letu 2008 (v celoti bodo podatki predstavljeni v februarški številki Rudarja, ko bo izdelano končno poročilo z analizami in s komentarji). Pri delu v jami se je zgodilo 98 nezgod, ki so zahtevale bolniški stalež udeležencev, 2 nezgodi pa sta se zgodili v strokovnih službah. 6 nezgod se je pripetilo sodelavcem na poti na delo oziroma z dela.

Največje povečanje nezgod je bilo zabeleženo v Proizvodnji, zato je Služba VPD pripravila posebno analizo nezgod, ki so se pripetile na odkopih. Zgodilo se jih je 33 (skupaj 41), v letu 2007 pa 11 (skupaj 17). Kljub povečanju števila nezgod so spodbudni podatki iz analize, da je šlo za nezgode lažjega značaja oziroma z manjšimi negativnimi posledicami, saj je število izgubljenih dni zaradi bolniške odsotnosti poškodovanih na nezgodo manjše, kot je bilo leto prej.

VPRAŠANJA

Člani sveta delavcev so upravi postavili precej vprašanj v zvezi z aktualnim dogajanjem v jami. Med drugim je **Drago Kotnik** v imenu sodelavcev vprašal, zakaj je bila lani slabša oskrba z loki in je občasno prihajalo do njihovega pomanjkanja.

Mag. Kolenc je pojasnil, da je za to več razlogov. Eden je v tem, da je dinamika dela na Pripravah tekla drugače, kot je bilo načrtovano, drugi v tem, da od naročila do dobave lokov preteče več mesecev, saj jih v tovarni v Ostravi izdelujejo posebej za naš premogovnik. Poleg tega smo lani odpisali več lokov kot v prejšnjih letih – 40 odstotkov, sicer smo jih po 25 odstotkov. Večji odpis je posledica večje obremenitve in posledično

poškodb lokov zaradi zahtevnih jamskih razmer ter radikalnejšega zmanjšanja zaloga lokov, ki bremenijo poslovanje.

Jože Kimperk se je v razpravi najprej zahvalil sodelavcem iz Priprav, ki so zadnje štiri dni priskočili na pomoč na »njegovem« odkopu in jim zelo pomagali. Eno od njegovih vprašanj se je nanašalo na decembrsko plačo, ki kljub povečanemu delu ob sobotah in tudi v nedeljo ni bila toliko večja, kot so zaposleni pričakovali.

Odgovor je pripravila vodja Kadrovske splošne službe **Sonja Kugonič**. »V decembru je bilo sedem dodatnih rdečih dni, kar je pomenilo velik porast plačila nadurnega dela. To pomeni, da se je vrednost bruto plačila povečala sorazmerno z opravljenim delom. Zaradi zakonskih določil (predvsem ima povečan vpliv akontacija dohodnine) pa se je neto plača povečala za ustrezno nižji odstotek.«

Na seji je bilo dogovorjeno, da strokovna služba posreduje podrobnejša pisna pojasnila ter evidence zaslužkov zaposlenih po posameznih plačilnih postavkah vodjem strokovnih mest oziroma organizacijskih enot. (To je bilo že izvedeno dan po seji, op. ur.)

Jože Kimperk je v imenu sodelavcev prosil tudi za nekaj pojasnil glede plačilne kuverte, natančneje, želeli bi imeti vse postavke na njej predstavljene tudi v neto znesku.

Sonja Kugonič je pojasnila, da je vsebina kuverte prilagojena t. im. »bruto« sistemu plač. Za boljše razumevanje obračuna posameznih postavk je strokovna služba sprejela pobudo sveta delavcev, da organizira kratko izobraževanje na to temo.

Jožeta Kimperka je tudi zanimalo, ali in kdaj bomo letos začeli s turnusnim delom. Odgovoril je mag. Marjan Kolenc: »Uvedba turnusnega dela je odvisna od poteka proizvodnje in potreb po premo-gu v TEŠ.

Če bo proizvodnja na dveh odkopih dovolj velika, njegova uvedba ne bo potrebna, v nasprotnem primeru pa bomo raje uvedli turnusni delovni čas kot delo ob sobotah.«

Diana Janežič

LETO 2008 V ŠTEVILKAH

PROIZVODNJA

Rekordni dnevni odkopi premoga:

- odkop G2/A 7.200 ton (4. 2.),
- odkop Y 12.864 ton (15. 7.),
- odkop -120 A 14.417 ton (17. 12.),
- odkop G2/B 6.993 ton (13. 11.),
- trije odkopi 26.604 ton (11. 12.).
- največji mesečni odkop 463.103 ton (februar).

PRIPRAVE

- teža vgrajenega jeklenega ločnega podporja: 10.051 ton,
- vgrajena sidra Weidmann: 37.803 kosov,
- izdelanega ometa: 79.355 m²,
- izvrtanih vrtin: 8.437 metrov.

VZDRŽEVANJE

- montaža treh odkopov, 284 sekcij ali 4.800 ton opreme,
- demontaža treh odkopov, 270 sekcij ali 4.600 ton opreme,
- iz jame izčrpanih 2.030.000 m³ vode,
- v jami porabili 24,5 tone vseh vrst olj,
- v jamo prepeljanih 29.800 voz-nih enot,
- montiranega 19.000 m optičnega kabla.

RAZVOJNO PODROČJE

- informatika: povprečno dnevno število prejete in poslane zunanje elektronske pošte: 6.956,
- inovacije: prevzetih koristnih predlogov: 50, pripravljenih projektov za sofinanciranje EU: 30.

PROIZVODNJA DECEMBER 2008

odkop	načrtovano	doseženo	+/-	%	ton na dan
G2/B	138.000	85.644	-52.356	62,06	3.569
PLOŠČA Y	57.500	166.706	102.206	289,92	6.946
- 120/A	207.000	255.728	48.728	123,54	10.655
Proizvodnja	402.500	508.078	105.578	126,23	21.170
Priprave	12.650	11.133	-1.517	88,01	464
Skupaj PV	415.150	519.211	104.061	125,07	21.643

NABAVLJENA NOVA ODKOPNA OPREMA

V letu 2008 smo za investicije namenili 16 milijonov € in dobrih 8 milijonov € je bilo namenjenih opremi za odkope – verižnemu transporterju ter strojem za pridobivanje in drobljenje premoga. Do septembra lani smo porabili le tretjino letnih investicijskih sredstev, glavnina dobav opreme pa je bila izvedena konec leta.

V decembru so bili dobavljeni štirje večji stroji, in sicer pridobivalni stroj za odkope SL 300 IPC firme Eickhoff, dva napređovalna stroja GPK-S ter nov smer- ni in čelni odkopni transporter JOY 8.

Vodja Priprave dela **Dušan Čižmek** je povedal, da imamo domala enak pridobivalni stroj, kombajn v našem žargonu, že na odkopu v G-področju, nekoliko drugačnega pa uporabljamo v jami Pesje. »Vsi trije stroji imajo enak pogon in so tudi v drugih pogledih primerljivi. V jamo ga bomo dali konec marca na odkop -50 A v jami Pesje. Na tem odkopu bomo montirali tudi nov odkopni in smerni transporter z drobilcem,« je pojasnil Čižmek.

Poleg nabave teh strojev spadata med večje v lanskem letu tudi nakup jeklenih delov za napređovalne stroje GPK-S ter dveh visečih dizel lokomotiv.

»Sicer pa smo lani intenzivirali posodabljanje pripraviških delovišč in nekaj projektov že zaključili, nekateri pa bodo tekli tudi letos. V maju pričakujemo dobavo pomičnega verižnega transporterja Hazemag in transporterja z gumijastim trakom AST 800.

Lani smo že usposobili dva transporterja s trakom 800 metrov širine za dve pripraviški delovišči. Sta v fazi poskusnega obratovanja; na enem, ki je v strmini, spremljamo obremenitve na pogonih in zavorah. Te trakove smo skonstruirali sami. Po poskusnem obratovanju bomo zanju pripravili tehnično mapo.

V projektu, ki zadeva pripraviške odvoze, je bila lani ena od nalog avtomatizacija manjših transporterjev za priprave. Pri transportu večjih kosov premoga prihaja namreč do težav, zato smo začeli razmi-

Smerni transporter ob prevzemu v firmi JOY v Veliki Britaniji

šljati o opremi teh odvozov z manjšimi drobilci. Ustreznega smo našli v tovarni TTU v Bosni in Hercegovini, s katero smo sodelovali pri remontu opreme za Rudnik Mramor,« je še povedal Čižmek. Za nabavo opreme, ki je zelo draga in vitalnega pomena za proces pridobivanja premoga, imamo izdelan srednjeročni plan investicij do leta 2012. Ključne investicije so v odkopno opremo, to je v hidravlično podporje. V letu, ko nimamo potreb po nabavi tega podporja, kupimo drugo opremo manjše vrednosti – transportno opremo (lani smo kupili dve viseči dizel lokomotivi, za prihodnje leto načrtujemo nakup treh), opremo za

pripraviška delovišča, za zračenje.

Kje so še šibke točke v odkopni in drugi opremi? Čižmek odgovarja: »Pripravljamo zahteve za nakup novega hidravličnega podporja. V jami Pesje se je na odkopu Y pokazalo, da so sekcije zadnje generacije firme DBT oziroma odslej BUCYRUS že na kritični točki nosilnosti. Obiskali so nas predstavniki proizvajalca in skupaj smo ugotovili, da bo treba izdelati dimenzijsko močnejše sekcije. Za ta namen bomo objavili javni razpis za novo konstrukcijo sekcije.«

TRANSPORTER JOY 8

Življenjska doba transporterja je okoli

PROIZVODNJA JANUAR - DECEMBER 2008

odkop	načrtovano	doseženo	+/-	%	ton na dan
Proizvodnja	4.244.948	3.839.365	-405.583	90,45	15.357
Priprave	163.337	169.077	5.740	103,51	676
Skupaj PV	4.408.285	4.008.442	-399.843	90,93	16.034

10 let, po tem času pa stroški vzdrževanja in zastoj presegajo nakup novega. Nakup novega transporterja je pojasnil **Janko Avberšek**, tehnolog Priprave dela: »Z nakupom transporterja JOY 8, ki zajema smerni in čelni transporter, bomo nadomestili transporter JOY 3, ki mu je amortizacijska doba že potekla. Nabavljen je bil leta 1996 in v letih 1997 do 2001 posodobljen s povečanjem širine žlebov z 1,5 na 1,7 metra.

JOY 8 je po močeh enak JOY-u 6, imel pa bo izboljšave, ki so se v nekaj letih pokazale kot potrebne. Ima, na primer, močnejšo transportno verigo. Z verige 34x126 prehajamo na verigo 38x126, saj se je pokazalo, da zaradi širših odkopov, ki so sedaj široki v povprečju 140 metrov pa tudi preko 200 metrov na področju G-plošč, in povečanja moči transporterjev veriga 34x126 ni več ustrezna. V prihodnje nameravamo vse transporterje opremiti z močnejšimi verigami in s tem povečati njihovo obratovalno zanesljivost.

Novi transporter je kompatibilen z ostalimi in to prakso pri nabavi strojev ves čas zasledujemo. V grobem ločimo transporterje s širino 1,5 in 1,7 metra, v drugih pogledih pa so kompatibilni med seboj, prav tako lahko njihove pogone menjavamo s transporterja na transporter.

Novega transporterja zaenkrat še ne moremo uporabljati, ker je v reklamacij-

skem postopku. Zanj smo se odločili, saj žlebovi, ki so jih izdelali v kitajski tovarni JOY-a, niso ustrezali našim zahtevam oziroma kriterijem za kvaliteto. S tem smo pokazali, da smo zahtevni kupec, ki ima visoke standarde kakovosti, in v JOY-u so našo reklamacijo sprejeli.

Reklamacijski postopek naj bi bil zaključen v aprilu; v vmesnem času bomo uporabili žlebove s transporterja JOY 6, ki ga bomo sedaj demontirali na odkopu Y.

Kot pri vsej odkopni opremi je tudi v razvoj najustrežnejšega smernega transporterja vloženo veliko dela, idej naših strokovnjakov. Novosti zadnjih let sta hidravlično vertikalno uravnavanje drobilnika, ki je bilo vedno problematično, in hidravlični lomilec ABA, ki skrbi za drobljenje velikih kosov premoga pred drobilnikom. Te naše izboljšave uporablja firma JOY tudi pri drugih kupcih opreme.«

PRIDOBIVALNI STROJ

V Premogovniku Velenje imamo štiri pridobivalne stroje: JOY-evega iz leta 1997 ter Eickhoffove iz let 2002, 2005 in 2008. Nova oprema bo montirana na odkop -50 A v jami Pesje. Predvideno je, da naj bi bili v obratovanju vsi trije Eickhoffovi kombajni na delujočih odkopih, četrti JOY-ev pa bi bil v rezervi oziroma kot alternativa za čas premontaže odkopa.

Danilo Rednjak, tehnolog Priprave dela,

je predstavil novi kombajn: »Podobne kombajne, kot je sedanji novi, v Premogovniku Velenje že imamo, in sicer smo leta 2002 prvič kupili kombajn SL 300 firme Eickhoff. Ti kombajni so močnejši, imajo večje rezalne hitrosti, z večjimi premeri in večjo širino bobnov lahko dosegamo višje višine rezanja ter večji zamik transporterja in sekcij, zaradi dolžine naših odkopov pa nam ustreza tudi hitrejši pomik stroja pri rezanju.

Naslednji kombajn smo kupili leta 2005, ki smo ga skupaj s firmo Eickhoff modificirali – vgrajene so bile novosti, kot je industrijski računalnik, večina naših predlogov za izboljšave je bila upoštevana. Pri odločanju za nakup novega kombajna smo se za Eickhoffovega odločili tudi zato, da bi imeli vse kombajne enake vrste in s tem kompatibilne rezervne dele. Pri novem kombajnu so bile prav tako upoštevane naše pripombe. Tako, na primer, glede horizontalnih in vertikalnih naklonov kombajna ter zmanjšanja pritiskov in pretokov vode pri močenju premoga. Nabavili smo tudi nove rezalne bobne – nova sta tip bobnov in proizvajalec. Po posvetovanjih smo se odločili za globoidne bobne, ki naj bi pri napredovanju odkopa v strmini bistveno bolj nakladali premog. Oblika bobna je drugačna, stožčasta, kar naj bi pospeševalo hitrost nalaganja premoga.«

Diana Janežič

STRATEŠKI SVET ZA ENERGETIKO

Predsednik vlade Borut Pahor je ustanovil strateški svet za energetiko. Naloge sveta bodo spremljanje energetske situacije v Sloveniji, priprava strokovnih usmeritev in predlogov za predsednika vlade na energetske področje ter analiza posameznih elementov energetskega sistema.

Za pripravo analitičnih in informacijskih podlag za njegovo delo je zadolženo Ministrstvo za gospodarstvo.

Svet za energetiko se bo sestajal nekajkrat letno in ima 16 članov. V Strateški svet za energetiko so imenovani naslednji člani:

- prof. dr. Vlado Dimovski, Ekonomska fakulteta v Ljubljani,
- dr. Robert Golob, predsednik uprave GEN I, trgovanje električne energije,
- mag. Mojca Kert Kos, direktorica Petrol Energetika,
- doc. dr. Evgen Dervarič, Univerza v Ljubljani
- Franc Dolar, predsednik Sindikata de-

lavcev v energetiki,

- prof. dr. Dali Donlagić, Univerza v Mariboru,
- prof. dr. Janvit Golob, Univerza v Ljubljani,
- prof. dr. Nevenka Hrovatin, Ekonomska fakulteta v Ljubljani,
- doc. dr. Vlado Kercan, direktor uprave Turboinštitut,
- **dr. Milan Medved, direktor uprave Premogovnik Velenje**,
- akad. Prof. dr. Janez Peklenik, Odbor za energetiko SAZU,
- doc. dr. Janez Petek, direktor LEA Spodnje Podravje,
- Stane Rožman, predsednik uprave NEK,
- mag. Alojz Stana, predsednik uprave Geoplina,
- mag. Andrej Vizjak, poslanec,
- dr. Jože Zagožen, direktor uprave HSE.

PROIZVODNJA V TEŠ

TE Šoštanj je lani v omrežje oddala 3.850 gigavatnih ur električne energije in tako dosegla drugo najvišjo proizvodnjo v svoji zgodovini. Višja proizvodnja je bila samo leta 1983, ko je termoelektrarna proizvedla 4.077 gigavatnih ur električne energije. TEŠ je poslovni načrt za leto 2008 presegla za 1,53 odstotka oziroma za 58 gigavatnih ur električne energije. Po oceni uprave družbe so jim še višjo proizvodnjo preprečili dolgotrajna okvara bloka 3 ter obilne padavine v novembru in decembru, zaradi katerih so hidroelektrarne lahko proizvedle večje količine električne energije za potrebe Holdinga Slovenske elektrarne.

TEŠ je lani za proizvodnjo električne energije porabila nekaj več kot štiri milijone ton premoga, 86.091 ton lesne biomase in 26,1 milijona kubičnih metrov zemeljskega plina. Za potrebe daljinskega ogrevanja v Šaleški dolini pa je TEŠ proizvedla 408.798 megavatnih ur toplotne energije.

OKVARA VITLA KOMBAJNA

V nedeljo, 14. decembra, je na odkopu G2/B v tretji izmeni okoli 3. ure prišlo do nenadne zaustavitve kombajna SL 300 IPC. Okvara kombajna ni dopuščala njegovega premikanja proti povratnemu delu odkopa.

Prva diagnoza zaustavitve je bila okvara na elektromotorju desnega vitla. Po meritvah elektromotorja in podrobnem pregledu je bila ob 7.30 ta možnost ovržena. Pri nadaljnjem iskanju okvare na strojnem delu vitla smo nato zvečer ugotovili, da je na desnem vitlu večja okvara na reduktorskem delu. Take okvare na odkopu ne moremo odpraviti. Vitel je bilo treba v celoti demontirati in ga transportirati v delavnico Strojnega remonta HTZ Velenje.

Pri demontaži vitla je bilo treba najprej izločiti okvarjeni vitel iz obratovanja in kombajn pripeljati do križišča odkopa z dostavno progo, kjer smo izdelali nišo za demontažo vitla. Dela pri demontaži okvarjenega vitla so bila zaradi razmer na tem delu odkopa in zaradi nenadne ustavitve kombajna zahtevna in so nam vzela precej časa.

V delavnici HTZ smo z demontažo reduktorja vitla pričeli v torek, 16. decembra. Pri demontaži smo naleteli na poškodbo planetnega reduktorja v vitlu. Poškodovani so bili sestavni deli, kot so zobniški venec planetnika, sorniki planetnih zobnikov, pastorek in varovalni obroči ter vsi ležaji in tesnila.

Po demontaži sestavnih delov reduktorja vitla smo ohišje temeljito očistili in na rezkalnem stroju opravili natančne meritve ohišja vitla, kjer je vgrajen planetni reduktor. Ohišje reduktorja smo s pnevmatskim brusilnikom obrusili in pripravili za montažo.

Iz rezultatov merjenja ohišja planetnega reduktorja lahko ugotovimo, da je prišlo do trajne deformacije vgradnega prostora planetnega reduktorja. Ena od možnosti za nastale poškodbe je lahko prekomerna obremenitev vitla ali večja sila, ki deluje na spodnji del kombajna. Zaradi večjih sil je prišlo do deformacije v ležaju in nato do poškodbe ležaja oziroma ležajev. Poškodba ležaja je povzročila zagostitev kotalnih elementov ležajev – valjčkov med zobnike planetnika in s tem verižni lom vseh treh planetnih zobnikov.

Med popravilom okvarjenega reduktorja vitla smo vgradili nove sestavne dele, ki smo jih po hitri pošti dobili od proizvajalca firme Eickhoff. Kombajn je začel s ponovnim obratovanjem po enem tednu

Poškodovan eden od treh manjših zobnikov planetnega dela reduktorja

Poškodovan pastorek planetnega reduktorja

ustavitve. Posledice te okvare so bile 6-dnevni izpad proizvodnje na odkopu G2/B, nakup rezervnih delov reduktorja vitla v višini 42.000 € in strošek dela pri saniranju okvare.

Tovrstne okvare vitlov so po informacijah proizvajalca kombajnov zelo redke, njihova odprava pa zahteva tudi veliko strokovnega znanja.

Z delavci, ki delajo kot uporabniki ali vzdrževalci pridobivalnih strojev, bomo

naredili podrobno analizo, pri kateri bomo vse seznanili z obsegom okvare vitla in poizkušali določiti situacije, pri katerih lahko pride do tovrstnih poškodb. Končni rezultat analize bodo ukrepi, ki jih bomo vpeljali z namenom, da se podobne okvare ne bi ponovile.

Danilo Rednjak, tehnolog
Pavle Skornšek, vodja področja
Vzdrževanje

Nagrajeni reševalci so v svojo sredo vzeli vodjo JRC mag. Marjana Kolenca – od leve Drago Zrnič, Slavko Prgomet, Jože Grčar, Boro Plavšič, Franc Slakan in Tomaž Knez.

REŠEVALCI PREIZKUSILI SVOJE ZNANJE

Pred zaključkom delovnega leta – v nedeljo, 21. decembra – so se na sklepni reševalni vaji zbrali jamski reševalci. Predpostavka vaje je bila, da je na križišču pogo- na odkopa -120 A v jami Preloge prišlo do stebrnega udara.

Ob tem je prišlo do popolne zarušitve in zatesnitve profila proge na ustju, prekinjeno je bilo pretočno zračenje etaže -120A, z vdorom plinov CH_4 in CO_2 pa je prišlo do hitrega zaplinitvenja odkopa, dostopnih in izstopnih prog. Pri tem so bili poškodovani štirje rudarji z odkopa. Jamska reševalna četa je bila sklicana ob 5.33 in po vzpostavitvi štaba reševanja so bile za reševanje v jami formirane štiri ekipe.

Zaposleni so se z ogroženega območja umaknili, vzpostavljeno je bilo separa- tno zračenje v odvozni progji odkopa.

Prva dva ponesrečenca so reševalci našli na odkopu ob 6.28. Sorazmerno dolgi čas do prihoda reševalcev na mesto ne- sreče priča, kako pomembni so jamski reševalci kot člani delovnih ekip v jami. Vsi ponesrečenci so bili najprej prene- seni v jamsko bazo k.-128, do 7.52 pa s pomočjo viseče dizelske lokomotive transportirani na površino.

Po mnenju zdravnika dr. Pavleta Grošlja so bili pravilno oskrbljeni glede na svo- je poškodbe najprej na mestu dogodka, nato pa tudi v jamski reševalni bazi. Posebnost tokratne vaje je bila, da so bili

v vseh reševalnih ekipah tudi nevtralni opazovalci, ki so ocenjevali delo posa- meznih članov ekipe, beležili napake, pomanjkljivosti pri njihovem postopa- nju, pri opremi ali nasploh v jami ter predlagali izboljšave. Njihove pripombe so zelo dobrodošle za izboljšanje raz- mer za reševanje v jami in kot napotki za boljšo organizacijo reševanja.

V analizi takoj po vaji je bilo ugotovlje- no, da je vaja dobro uspela. Vodja JRC **mag. Marjan Kolenc** je dejal, da je bila predpostavka vaje – prekinitev pretoč- nega zračenja – zelo realna in zato je

»Ranjenci« in reševalci na površini

Reševalna vaja je tudi preizkus delovanja opreme – uporabljeno takoj po vaji prevzamejo skrbniki reševalnih aparatov, ki jo očistijo in znova pripravijo za uporabo.

pomen takšne vaje toliko večji. »Tudi tokratna vaja je pokazala pomanjkljivosti, napake, kar le potrjuje potrebo po vajah, kajti vsaka situacija je enkratni dogodek. Z vajami reševalci dobivamo rutino, izkušnje, ki bi jih v pravi reševalni akciji lahko uspešno uporabili,« je poudaril mag. Kolenc.

MENJAVA GENERACIJ

Da je delo Jamske reševalne čete v podjetju ključno in mora tudi v prihodnosti imeti pravo veljavo, pa je poudaril direktor **dr. Milan Medved**. »Članstvo v JRČ je častno. Ne gre le za to, da ste člani čete vrhunsko usposobljeni za opravljanje rudarskih operacij, reševanje v izrednih razmerah, varovanje zdravja in premoženja, dajanje prve pomoči, gre tudi za to, da imate v očeh svojih sodelavcev večjo veljavo.

V zadovoljstvo mi je, da v letu 2008, kljub izredno zahtevnim razmeram v jami in večjemu številu nezgod kot leto prej, ni bilo potrebnega večjega posredovanja Jamske reševalne čete.

V zahtevnih delovnih razmerah ste tudi reševalci odigrali pomembno vlogo,

hkrati pa skupaj z vsemi rudarji dokazali, da znate delati tudi v najtežjih razmerah in zdržati pritiske.

Tudi tokratna vaja je bila pomembna in prav je, da so se na vaji, ne v resni akciji, pokazale nekatere pomanjkljivosti. V četi je čutiti menjavo generacij, prihajajo novi, mlajši reševalci, kar je zelo pozitivno, seveda pa je treba hitro poskrbeti za njihovo izobraževanje, usposabljanje in ga nato stalno vzdrževati kot pri starejših članih. Prav zato so vaje zelo pomembne, saj z njimi pridobivajo izkušnje tisti novi člani, ki niso sodelovali v pravih reševalnih akcijah in tudi upam, da ne bodo,« je sklenil direktor.

IZKUŠENI REŠEVALCI

Od JRČ se je v letu 2008 poslovilo devet reševalcev, to je kar 10 odstotkov vseh članov. Z njimi odhajajo izkušnje in znanje. Dva sta se upokojila, sedem jih je četo zapustilo iz drugih razlogov.

Najdlje je bil član čete **Boro Plavšič**, 24 let. V tem času je sodeloval v dveh akcijah – leta 1987 pri sanaciji požara v centralnem delu jame Preloge in leta 2005 pri sanaciji požara ob traku 50/b

v jami Pesje.

23 let sta bila člana čete **Slavko Prgo-met**, ki je leta 2005 sodeloval v akciji saniranja posledic požara ob traku 50/b v jami Pesje, in **Drago Zrnič**, ki je sodeloval v akcijah pri sanacijah požarov v letih 1987, 2000 in 2005.

16 let je bil reševalec **Tomaž Knez**. Leta 2005 je sodeloval v sanaciji požara ob traku 50/b v jami Pesje.

15 let članstva v JRČ so zabeležili **Jože Grčar**, ki je prav tako leta 2005 sodeloval pri sanaciji požara ob traku 50/b v jami Pesje, **Darko Kralj** ter **Franc Slakan**, ki je deloval kot oskrbnik reševalnih aparatov.

11 let sta bila člana **Tomaž Brezovnik** in **Marjan Plešnik**. Brezovnik je bil član reševalne ekipe, ki je leta 2001 in 2003 reševala na odkopu -90 v jami Preloge, Plešnik pa je leta 2003 sodeloval v reševalni akciji na odkopu -90 v jami Preloge, leta 2005 pa pri sanaciji požara ob traku 50/b v jami Pesje. Vsi so na sklepni reševalni vaji za svojo prizadevnost prejeli priznanja, kipce reševalca oziroma spominske vaze.

Diana Janežič

CELOVITA ŠTUDIJA ENERGETSKEGA SISTEMA

Premogovnik Velenje je velik porabnik energije. Eno bistvenih vprašanj je, kako znižati njeno rabo in ugodno vplivati na gospodarnost podjetja, da ob tem ne bi negativno vplivali na visoke tehnološke in varnostne standarde podjetja.

V letu 2008 je bilo za zagotavljanje elektrike, toplote in komprimiranega zraka v podjetju porabljeno 171.249,63 MWh primarne energije. To pomeni, da smo za preskrbo z energijo, z upoštevanjem kurilne vrednosti velenjskega lignita 9.880 KJ/kg, pokurili 62.398,65 ton lignita.

Zavedamo se, da je prihranek energije odvisen od doseganja optimalne rabe oziroma dviga učinkovitosti energetskih sistemov. V ta namen izvajamo nekaj programskih nalog, katerih skupna cilja sta doseganje prihrankov in učinkovitejše delovanje postrojenj. Te naloge segajo na področja varčne rabe energije, porabe vode in nadzora nad procesi.

Ena od teh nalog v izvajanju je »Študija celovite energetske zasnove in ukrepov možnih racionalizacij pri oskrbi s toplotno in hladilno energijo v Skupini Premogovnik Velenje«.

Študijo izvajamo pod vodstvom Inštituta za daljinsko energetiko (IDE) v sodelovanju z energetskimi strokovnjaki Fakultete za strojništvo Ljubljana. Njene naloge (cilji) so opredeljene v 4 korakih:

- posnetek obstoječega stanja energetske oskrbe s toplotno in hladilno energijo,
- analize obstoječega stanja energetske oskrbe s toplotno in hladilno energijo,
- predlogi ukrepov, programov ali projektov za racionalizacije na področju oskrbe ter rabe toplotne in hladilne energije,
- kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni akcijski program za doseganje racionalnejše energetske oskrbe s toplotno in hladilno energijo.

Naloga je dokaj obsežna in tako rekoč nujna, saj ima Premogovnik Velenje 23,86 MW zakupljene toplotne moči, kar ni zanemarljivo. Na področju hlajenja prostorov pa se potrebe povečujejo. V sodelovanju z izvajalcem je Energetska služba zagotovila tlorisne situacije, podatke o notranjih toplotnih virih in vgrajenih hladilnih napravah za preko 30 objektov. V elektronski obliki smo

Razdelilnik iz CTPP NOP, ki zagotavlja toploto za klimate garderob in kopalnic.

PORABA LETNE PRIMARNE ENERGIJE V PREMOGOVIKU VELENJE

vrsta energije	poraba energije v MWh			primarna energija
	jama	zunaj	skupaj	
elektrika	52.679	5.739	58.418	125.598,7
toplota	17.430	11.435	28.865	45.606,7
komprimiran zrak	18,05	2,52	20,57	44,23
			87.303,57	171.249,63
(0,11kWh/1m ³ zraka)				62.398,65 t lignita

pripravili večino shem obstoječih toplotnih postaj, ki jih v območju Škal, TRC Jezera in Prelog ni malo. Brez upoštevanja manjših lokalnih mešalnih krogov je v študijo zajetih 15 večjih ali manjših primarnih toplotnih podpostaj (vezane na primarni vrelovod) in 8 internih toplotnih podpostaj, ki so vezane na sekundarno razvodno omrežje. Na osnovi zbranih podatkov sedaj potekajo analize obstoječega stanja.

Andrej Kotnik

Ladislav Venišnik, vodja in tehnični vodja Elektroslužbe Premogovnika Velenje: »Skoraj ni objekta ali projekta na mojem področju, v katerega ni vtkan vsaj delček mojega dela in znanja.«

BOGATEJŠI SEM ZA VELIKO IZKUŠNJO

22. februarja 1977 je diplomirani inženir elektrotehnike Ladislav Venišnik prvič prišel v službo v velenjski premogovnik. Dan prej je diplomiral iz industrijske elektronike. Delovno mesto so mu namenili v Klasirnici, kjer je bil edini inženir svoje stroke. Te kadre so takrat potrebovali. Julija letos se bo upokojil.

Rudar: »Kaj je bilo leta 1977 bistveno drugače, kot je sedaj? Ali je bil premogovnik za tiste čase napreden?«

Venišnik: »Vsekakor je bil tudi za tiste čase to moderen premogovnik. Srečal sem se z napravami, ki so bile že takrat v špici – ne morem reči rudarstva, ampak v splošni rabi. Uporabljale so se zahtev-

ne tehnologije in naprave, ne sicer na področju elektronike, prav gotovo pa na področju relejne tehnike, upravljanja in avtomatizacije strojev.

In tako kot nam danes manjka strokovnjakov za upravljanje zelo specialnih strojev in naprav, jih je manjkalo tudi pred tridesetimi leti. Električna je podro-

čje, ki se izredno hitro spreminja, zato je treba aktivno delati, da ostaneš v toku dogajanja.«

Rudar: »S čim ste se najprej spopadali?«

Venišnik: »Kot elektroniku mi je takratni vodja Klasirnice Jože Debeljak najprej zaupal tehnične ter kontrolnike izolacije

in vrtljajev. Že naslednje leto so v TEŠ montirali nov avtomatski transport premoga iz Starih Prelog. Za štiri mesece sem bil posojen v TEŠ k Siemensu, da bi pridobil dodatna znanja o avtomatizaciji trakov.

Ne vem, po kakšnem spletu okoliščin je bila takrat kupljena kompletna oprema za avtomatizacijo šestih trakov, ki pa zaradi nezaupanja v elektroniko nikoli ni bila zmontirana. Do leta 1986 smo opremo prelagali po skladiščih, potem pa je bila tako zastarela, da smo jo zavržli.

To je toliko bolj zanimiv spomin, ker smo leta 2008 avtomatizirali glavni izvoz. To je tisti, za katerega smo torej že leta 1980 imeli opremo za avtomatizacijo, a očitno časi še niso bili zreli za tak poseg.

Rudar: »Kako smo sicer uvajali novosti? Vedno s strahom?«

Venišnik: »V zadnjih desetih letih se mnogo bolj pogumno lotevamo novosti, ki so sicer izven premogovništva hitro sprejete in uvedene. Pred letom 1995 pa smo se na področju elektrike nekaterih novosti bali. Tako smo v zadnjih letih prišli do frekvenčno reguliranih motorjev, uvajanja optike v jamo, prenosa videosignala iz jame. Prepričan sem, da bomo imeli kmalu v jami tudi brezžično telefonijo.

Vsekakor pa je bilo drugače z uvajanjem novosti v rudarski opremi in tehnologiji, kjer smo v mnogih pogledih vodili in še vodimo.«

Rudar: »Katera so bila vaša delovna področja?«

Venišnik: »Leta 1983 sem opravil strokovni izpit za tehničnega vodjo in projektanta. Do leta 1991 sem potem bil vodja priprave dela in šibkega toka. V tem obdobju sem bil tudi asistent in pomočnik vodje obrata oziroma tehničnega vodja Elektroslužbe Klasirnica. Kot tehnični vodja Elektroslužbe Klasirnica sem prvič dobil odločbo leta 1991 in to funkcijo sem opravljal do leta 2003, ko sem postal vodja in tehnični vodja celotne Elektroslužbe Premogovnika Velenje.«

Rudar: »Biti vodja tako pomembne panoge je gotovo drugače kot delati v operativni!«

Venišnik: »Vsekakor je to bila velika sprememba v načinu razmišljanja in delovanja. Do leta 1991 sem skrbel za tehniko, operativno delal s sodelavci v jami, jih podučeval, z njimi reševal tehnične težave. Ko sem postal tehnični vodja, pa sem prevzel veliko odgovornost tudi za zaposlene. Odslej sem imel manj časa za operativno delo, zato pa več organizacijskega dela, koordiniranja, vodenja sodelavcev, tudi reševanja njihovih osebnih težav. Da smo veliko naredili na

področju organizacije, pove podatek, da je leta 1991, ob mojem prevzemu, imela Elektroslužba Klasirnica 112 delavcev, danes nas je za obvladovanje približno enakih nalog 43.

Leta 2003 sem se srečal z novimi izzivi, tako na področju tehnike kot organizacije dela na elektropodročju. Klasirnica je do takrat vedno bila »podjetje v podjetju« in ob nastopu nove funkcije sem upal, da mi bo v letu dni uspelo združiti celotno elektropodročje v eno službo, tako da se bo govorilo le o eni elektroslužbi. A ni šlo tako. Ljudje še danes radi rečejo, da spadajo v Klasirnico, k Jamski mehanizaciji, da so iz jame Škale, čeprav teh organizacijskih enot že dolgo ni več. Pomembno pa je, da tako ne delujejo pri svojem vsakodnevem delu, da si znajo prisluhniti in pomagati v težavah.«

Rudar: »So bile na vašem področju prelomnice, ki so prinesle veliko spremembo?«

Venišnik: »Sprememb in prelomnic je bilo veliko, a po letih jih ne morem opredeliti, saj so bile po malem vse novosti, ki so vplivale na vsakodnevno življenje vsakega od nas, pomembne tudi za premogovništvo. Na primer: razvoj telefonije, računalnikov, prenosa podatkov, avtomatizacije različnih procesov. Vse to je bistveno spreminjalo naš način dela. Spreminjalo je naš pristop do dela, naprav, servisiranja, iskanja napak v delovanju. Vse to je v prvi vrsti pomenilo nenehno potrebo po dodatnem izobraževanju.

Velikost naprav se je v tem obdobju tudi bistveno spremenila. Za delovanje DiK Pesje, na primer, je bilo treba v letu 1986 vgraditi in potem vzdrževati preko 1.000 relejev. Prostor za namestitev re-

lejnih omar je bil velik preko 100 m². Po rekonstrukciji leta 2003 pa je bil za enako funkcijo delovanja naprav potreben samo še prostor, velik nekaj kvadratnih metrov. Novi materiali in tehnologije so bistveno zmanjšali tudi težo naprav.

Nič se ni zgodilo naenkrat. Vse je potrebovalo čas in znanje.«

Rudar: »Smo tudi s kadrovsko politiko sledili potrebam?«

Venišnik: »Smo, a smo, po moji oceni, bili do nekaj let nazaj bolj uspešni. Želja po zmanjševanju števila zaposlenih je prinesla določene slabosti v naš sektor.

Ljudi, ki so navajeni starega načina dela, je težko preusmeriti v novosti, pa tudi novim tehnologijam niso bili vedno dorasli. Prehitro je šlo. Postalni smo relativno star kolektiv in v letih 2009 in 2010 bo zaradi upokojitve Elektroslužbo zapustilo še kar nekaj strokovnjakov, predvsem iz vrst nadzorno-tehničnega osebja.

V zadnjih letih smo sicer zamujeno pozikovali popraviti in zaposlili nekaj mladih sodelavcev, ki imajo osnovna znanja in so ambiciozni, a v rudarstvu je na našem področju potrebnih vsaj pet let, da operativno dozoriš. S temi mladimi sodelavci bo treba veliko delati in starejšim ponuditi možnosti, da izkušnje čim bolj prenesejo na svoje naslednike.

Analiziral sem svoj prispevek k prenašanju znanj in ugotovil, da sem bil mentor šestnajstim nadzornikom in osmim diplomantom v Višji šoli za elektrotehniko v ŠCV, petkrat sem bil mentor inženirjem pri pripravi na republiški izpit za projektanta in vodjo Elektroslužbe – in nekateri moji sodelavci so na tem področju naredili še več. Želja po izobraževanju, prenašanju znanj na mlajše kolege, naslednike obstaja. Mogoče nas malo prehitveva čas upokojitev.«

Rudar: »Kako ste vi zasledovali novosti na svojem področju, se izobraževali?«

Venišnik: »V Premogovniku Velenje imamo vzpostavljen sistem izobraževanja, a brez velike volje vsakega posameznika, da se izobražuje in sledi novitetam na svojem področju, se ne da uspešno delovati. Veliko sem se izobraževal sam. Ko sem ugotovil, da so vsa navodila za opremo v nemškem jeziku, sem se začel učiti nemščine in podobno je bilo z drugimi znanji. Ko ugotoviš, da ti znanja na določenem področju primanjkuje, mu posvetiš več pozornosti. Če ti pri tem pomaga še podjetje, porabiš malo manj svojega prostega časa in denarja. Vesel sem, da mi je bilo omogočeno sodelovanje na raznih seminarjih in ekskurzijah. Veliko pa sem se naučil tudi od svojih sodelavcev. Od njih sem poskušal pridobiti predvsem znanja, ki niso napisana v nobenih učbenikih.«

Rudar: »V kakšni kondiciji je področje,

ki ga zapuščate svojemu nasledniku in kaj mu sporočate?»

Venišnik: »V dobri. Pred letom, ob zadnji reorganizaciji Elektroslužbe, sem imel srečno roko, da sem si izposloval asistenta mag. Simona Tajnška. Področje, ki sem ga pokrival, je obširno in zavedal sem se, da bo kmalu prišel čas, ko bom delovno mesto moral predati svojemu nasledniku. Tako sem imel na voljo eno leto časa za prenos znanja in izkušenj. Prepričan sem, da sva se z mag. Tajnškom v tem obdobju oba veliko naučila drug od drugega.

Priporočil sem mu, da glede na to, da elektrodejavnost ni združena v eni službi in pod enim vodjem (posebej so projekta, priprava dela, elektroremont, montaža in vzdrževanje), ohrani prakso skupnih sestankov, koordinacij in izmenjave mnenj o elektro problematiki.«

Rudar: »Kaj pa o razvoju na vašem področju priporočate vodji Vzdrževanja ali morda celo direktorju?»

Venišnik: »Menim, da stvari gredo v pravo smer. Zelo dobro je zastavljena avtomatizacija odvozov, začetek frekvenčno reguliranih pogonov na odkopih se mora nadaljevati tudi na odvozih, vpeljava vodje procesov bo lahko bistveno pripomogla k zmanjšanju zastojev in hitrejši odpravi napak ... Želim si le, da bi pri snovanju tehničnih rešitev že pred nabavo opreme bili bolj vključeni tudi strokovnjaki iz čiste operative.«

Rudar: »V kakšnem spominu vam bo ostal Premogovnik Velenje?»

Venišnik: »Upokojujem se z zelo dobrimi spomini. Veseli me, da med sodelavci nimam nikogar, ki ga ne bi želel srečati ali z njim delati. Upam, da tudi drugi o meni menijo tako. Prepričan sem, da sem Premogovniku Velenje nekaj dal, jaz pa sem bogatejši za veliko izkušnjo. Nikoli mi ne bo težko priti na obisk, se srečati z nekdanjimi sodelavci, spremljati razvoja še naprej. Nenazadnje tukaj ne puščam samo sodelavcev, ampak tudi

prave prijatelje. V Skupini Premogovnik Velenje sta zaposlena tudi oba moja sinova. Vse to mi zagotavlja, da bom še naprej na tekočem, kaj delate. In to me bo tudi še vsaj nekaj časa zanimalo. Nenazadnje skoraj ni objekta ali projekta na mojem področju, v katerega ni vtkan vsaj delček mojega dela in znanja. Če bo kdo želel še kakšen moj nasvet, bom pa tudi na voljo.«

Rudar: »Do julija, ko je uradni datum vaše upokojitve, boste še na dopustu in to bo pripraviški čas na novo obdobje v vašem življenju. Kaj boste počeli?»

Venišnik: »Problemov, da ne bi bil tudi poslej polno zaposlen, ne vidim. Imam ženo, dva sinova, vnuka, hišo, vikend in veliko prijateljev. Premalokrat sem v zadnjih letih šel v hribe, kolesaril, a to zelo rad počnem. Prav gotovo pa si bom prva dva meseca, do pomladi, nekoliko odpočil, premislil o novem obdobju, potem pa zaživel nanovo.«

Diana Janežič

32 NOVIH PRIPRAVNIKOV

Skupina Premogovnik Velenje za uresničitev svojega poslanstva in načrtov potrebuje mlade, ambiciozne, inovativne in strokovno usposobljene sodelavke in sodelavce, zato vsako leto razpiše okoli 60 štipendij, največ za poklice v rudarstvu. Naši štipendisti, srednješolci, opravljajo prakso v delavnicah in v jami Premogovnika, v skladu z vsakoletnimi potrebami pa dobijo tudi zaposlitev v matičnem podjetju ali v eni od družb Skupine Premogovnik Velenje.

V letu 2008 smo v Premogovniku Velenje zaposlili 50 pripravnikov, že v začetku januarja 2009 pa se jim je pridružilo še 32 novih sodelavcev. Med njimi je 1 univ. dipl. inž. rudarstva, 9 rudarskih tehnikov, 3 strojni tehniki, 1 elektrotehnik, 11 kvalificiranih rudarjev, 2 kvalificirana elektrika in 5 kvalificiranih strojnih mehanikov. Prva dva dneva so poslušali uvajalni seminar, nato pa so začeli delati v jami pri proizvodnji oziroma v Jamski strojni in elektroslužbi.

Diana Janežič

OSNOVNOŠOLCI NA OBISKU

Učenci zaključnih razredov osnovnih šol občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki so 19. decembra obiskali Premogovnik Velenje. Predstavili smo jim poklice v rudarstvu in možnosti štipendiranja ter jih popeljali na ogled varnostno-tehnološkega informacijskega sistema, jaška NOP, elektro in strojne delavnice, šolskih garderob in svetilkarne.

Namen njihovega obiska, ki ga za osnovnošolce sicer v Premogovniku Velenje organiziramo vsako leto decembra, je bila seznanitev z osnovnimi poklici v rudarstvu in možnostmi za zaposlitev.

Slednje je tridesetim učencem najbolje predstavil direktor Premogovnika Velenje **dr. Milan Medved**. Poudaril je, da 120 milijonov ton zalog premoga v Šaleški dolini omogoča delovanje premogovnika do leta 2050, tako dolgo delovanje pa mu bo zagotovila nova investicija v blok 6 v TE Šoštanj. Prihodnosti rudarjenja in pridobivanja električne energije v Šaleški dolini je naklonjena tudi splošna energetska situacija v svetu, saj ljudje potrebujemo vedno več električne energije, v Šaleški dolini pa imamo zanjo edini domači strateški vir – premog.

Dr. Medved je še dejal, da je pred Premogovnikom Velenje rentabilno in tudi dobičkonosno poslovanje.

»Premogovnik Velenje bo tudi v prihodnje spadal med najboljša slovenska podjetja, v tehnološkem in tehničnem smislu pa spada med najsodobnejše premogovnike s podzemnim pridobivanjem na svetu. Da bi takšen tudi ostal in se še razvijal, nenehno potrebuje nove, mlade, izobražene in pripadne sodelavce,« je dejal dr. Medved.

DJ

Z VSEMI ŠOLAMI DOBRO SODELUJEMO

14. januarja je direktor dr. Milan Medved v Velenjskem gradu sprejel ravnatelje izobraževalnih ustanov v Šaleški dolini. Na sprejemu je predstavil delovanje Premogovnika Velenje v letu 2008 in naše načrte, vodja Izobraževalnega centra Boris Potrč pa je predstavil izobraževalni proces v podjetju.

Direktor je dejal, da je sodelovanje med podjetjem in izobraževalno sfero zelo pomembno. Toliko bolj, ker so kadri za opravljanje glavne dejavnosti Premogovnika Velenje deficitarni, načrtujemo pa vsaj še 40 let rudarjenja v Šaleški dolini. Predstavil je načrte za izgradnjo novega izvažalnega jaška NOP 2, razvoj odkopov in poudaril pomen rasti podjetij v Skupini Premogovnik Velenje.

Skozi aktualno dogajanje na energetskega področju v Evropi je predstavil pomen lastne oskrbe z energetskimi viri. »Za Slovenijo, ki ni država z bogatimi viri, je pomembno, da skrbno izrablja domače vire električne energije ter načrtuje razvoj novih objektov za njihovo pridobivanje,« je poudaril **dr. Milan Medved**. Dejal je tudi, da bodo v prihodnosti tri ključna področja definirala gospodarske in družbene odnose: energija, pitna voda in odpadki.

Boris Potrč je v predstavitvi Izobraževalnega centra preletel podatke o izobrazbeni strukturi zaposlenih, štipendiranju in zaposlovanju novih kadrov, izobraževanje zaposlenih ob delu ter aktivnosti centra za stalno in aktualno izobraževanje zaposlenih na strokovnih in splošnih področjih.

Dr. Milan Medved in Boris Potrč sta poudarila tudi dobro sodelovanje s Šolskim centrom Velenje in z drugimi izobraževalnimi institucijami ter si ga v enaki meri zaželela tudi letos.

DJ

LETO 2008 V ŠTEVILKAH

KADROVSKO-SPLOŠNA SLUŽBA

- obračunanih 33.431 plač,
- opravljenih 372 odjavnih postopkov v vseh družbah,
- 198 upokojitev,
- 56 zaposlitev pripravnikov,
- aktiviranih 110 novih delovnih mest,

- uvedba 165 medicinskih rehabilitacij,
- 11 odločb o invalidnosti,
- nakup 68 novih knjig v knjižnici,
- obračunanih 700 članarin za klub upokojencev,
- podeljenih 46 štipendij,
- opravljenih 58.895 vseh ur izobraževanja ali 39 ur na zaposlenega,
- 144 dijakov rudarske, elektro in strojne usmeritve pri praktičnem pouku.

MED DOBRIMI ZAPOSLOVALCI TUDI PREMOGOVNIK VELENJE

V medijsko-raziskovalnem projektu in nacionalnem izboru najboljših zaposlovalcev Zlata nit, ki poteka pod okriljem časnika Dnevnik in častnim pokroviteljstvom Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, so že drugo leto oblikovali seznam 101 najboljšega slovenskega zaposlovalca. Med 101 najboljšega zaposlovalca se je tokrat uvrstil tudi Premogovnik Velenje.

Za sodelovanje v raziskavi se je letos odločilo 117 podjetij, med 101 najboljšega zaposlovalca pa se je uvrstilo 47 malih (do 50 zaposlenih), 33 srednje velikih (od 50 do 250) in 21 velikih podjetij (več kot 250 zaposlenih). Med njimi je nekaj uveljavljenih podjetij in tudi 14 aktualnih gazel.

Vodja Zlate niti **Saša Mrak** je povedala: »Glede na negotove gospodarske razmere smo pričakovali skromnejši odziv kot v preteklem letu, zato nas je skoraj enako visoko število sodelujočih prijetno presenetilo. Najboljši zaposlovalci imajo v teh negotovih razmerah še toliko bolj pomembno vlogo v smislu spodbude in prenosa znanja ter izkušenj na podjetja, ki vse to v teh časih nujno potrebujejo.«

V raziskavi Zlata nit 2008 je sodelovalo 7.783 respondentov iz

117 podjetij, manjše število sodelujočih v primerjavi s preteklim letom (10.517) pa je posledica dejstva, da se je na izbor Zlata nit prijavilo več manjših podjetij kot lani. V letošnji raziskavi je ugotovljen pomemben dvig odzivnosti sodelujočih, saj je anketni vprašalnik izpolnila več kot tretjina vseh zaposlenih v sodelujočih podjetjih (lani 20 odstotkov).

Glavna merila za uvrstitev podjetij na seznam 101 najboljšega zaposlovalca so (poleg uspešnosti poslovanja, ki prinaša 20 odstotkov končne ocene) izsledki raziskave, ki jo je raziskovalni center opravil med zaposlenimi v sodelujočih podjetjih. Vprašalnik se osredotoča na šest področij: temeljni odnos med podjetjem in zaposlenim, vloga in kakovost dela posameznika v podjetju, značilnosti organizacijske kulture in klime ter medsebojnih odnosov, podjetnost in inovativnost, kakovost delovnega okolja in osebna rast ter razvoj.

Lestvici 101 zaposlovalca bosta sledili objava imen 21 finalistov (po 7 v kategoriji malih, srednje velikih in velikih podjetij) in slavnostna razglasitev zmagovalcev s podelitvijo priznanj, ki bo 5. marca 2009.

Več informacij o projektu <http://zaposlitev.dnevnik.si/zlatanit>.

IZOBRAŽEVALNI CENTER – NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ V FEBRUARJU

Izobraževalna oblika	Ciljna skupina	Kraj izobraževanja	Datum
Zaključni seminar za pripravnike	Pripravniki	Zelena dvorana	še ni določen
Redno letno preverjanje znanja strelcev	Strelci		še ni določen
Strokovni izpiti za nadzorno-tehnično osebje	Kandidati za nadzornike	Sejna soba	5. 2.
Pripravnški izpiti	Pripravniki		še ni določen
Šola poslovnih znanj – Vloga vodje pri zagotavljanju uspešnosti sodelavcev	Mladi sodelavci VII. st. izobrazbe Skupine PV	ŠCV - MIC	10. 2.
Šola poslovnih znanj – Izzivi vodenja pri izvajanju strategij	Mladi sodelavci VII. st. izobrazbe Skupine PV	ŠCV – MIC	24. 2.
Veščine retorike	Vodstvo	Vila Široko	12. 2.
Trženje	Sodelavci v Skupini PV, ki delajo ali bodo delali na področju trženja	Vila Široko	27. 1. – prvi modul 3. 2. – drugi modul 6. 2. – tretji modul 25. 2. – četrti modul

FINANČNA SLUŽBA

- 836 dobaviteljev,
- 11.000 prejetih računov.

PRAVNA SLUŽBA

- iz naslova rudarskih škod pripravljenih 12 pogodb in 31 odškodninskih zahtevkov,
- podpisanih 281 pogodb.

SLUŽBA ZA ODNOS Z JAVNOSTMI

- poslano 101 sporočilo za medije,
- pripravljenih 38 govorov,
- poslanih 63 objav oziroma PR člankov.

VPIS DRUGE GENERACIJE ŠTUDENTOV

Fakulteta za energetiko in Visoka šola za varstvo okolja sta mladi visokošolski instituciji, ki sta z izvajanjem svojih študijskih programov pričeli v študijskem letu 2008/09, ko sta vpisali prvo generacijo rednih in izrednih študentov na visokošolski, univerzitetni ter magistrski bolonjski stopnji študijskega programa Energetika.

V šolskem letu 2009/10 se bodo redni in izredni študenti imeli možnost vpisati v edine študijske programe te vrste v Sloveniji:

- na Fakulteti za energetiko v študijski program **energetika** na visokošolski strokovni, univerzitetni ter magistrski stopnji,
- v Visoki šoli za varstvo okolja v visokošolski študijski program **varstvo okolja in ekotehnologija**.

FAKULTETA ZA ENERGETIKO

Fakulteta za energetiko je članica Univerze v Mariboru. Diplomanti študijskih programov energetika bodo, v odvisnosti od izbrane stopnje izobraževanja, pridobili potrebna znanja za opravljanje zahtevnih tehnoloških ter vodstvenih nalog s področja energetike. Izbirajo lahko med specializacijo za hidro- ali termoelektrarno, jedrsko energijo, alternativne vire energije ali ekologijo v energetiki. Izobraževati se je možno v Krškem ali v Velenju. Predvidoma do konca leta 2011 bodo v stari termoelektrarni v Velenju in tudi v Krškem zgrajeni sodobni laboratoriji za izvedbo vaj. V Velenju bomo v okviru Centra za energetske študije in raziskave izvajali tudi raznoliko energetske raziskovalno ter razvojno dejavnost, ki bo po opravljenih obnovitvenih delih v stari elektrarni prerasla v Inštitut za energetiko.

Dodiplomski visokošolski strokovni študijski program energetika 1. bolonjske stopnje traja 6 semestrov. Ovrednoten je s 180 kreditnimi točkami, naziv diplomantov je dipl. inž. energetike (VS).

Univerzitetni študijski program energetika 1. bolonjske stopnje prav tako traja

6 semestrov. Ovrednoten je s 180 kreditnimi točkami, naziv diplomantov je dipl. inž. energetike (UN).

Magistrski študijski program 2. bolonjske stopnje traja 4 semestre. Ovrednoten je s 120 kreditnimi točkami, naziv diplomantov je mag. inž. energetike.

Analize, ki smo jih pridobili avtorji navedenih študijskih programov, kažejo na izjemno visoko zaposljivost diplomantov. Dober odziv gospodarskih družb pričakujemo tudi pri štipendiranju rednih študentov in sofinanciranju šolnin izrednih študentov.

Podrobnejše informacije o vpisu, načinu študija ter študijskih programih je možno pridobiti na spletni strani fakultete <http://www.fe.uni-mb.si>, na informativnih dnevih, ki bodo potekali 13. in 14. februarja v prostorih dekanata v Velenju, Trg mladosti 2, Velenje, ter po telefonu 03/898-6420.

VISOKA ŠOLA ZA VARSTVO OKOLJA

Visoko šolo za varstvo okolja je v letu 2006 ustanovilo Regijsko študijsko središče Celje. Visokošolski dodiplomski študijski program **varstvo okolja in ekotehnologija**,

1. bolonjska stopnja, je bil pri Svetu RS za visoko šolstvo odobren oktobra 2007. Ustanovitev Visoke šole za varstvo okolja so omogočile občine Savinjske statistične

regije, obe območni gospodarski zbornici ter območne obrtne zbornice. V izdelavi je magistrski študijski program, predviden vpis v ta program bo po pridobitvi akreditacije.

Diplomanti študijskega programa se bodo zaposlovali v podjetjih, ki že ali še bodo zagotavljala okolju prijazno tehnologijo, ki se ali se bodo ukvarjala z odstranjevanjem in predelavo odpadkov, v kmetijstvu, gozdarstvu, institucijah za presojo vplivov na okolje, upravnih in nadzornih

službah – povsod tam, kjer bo treba skrbeti za izvajanje okoljevarstvenih standardov.

Dodiplomski visokošolski strokovni študijski program varstvo okolja in ekotehnologija, 1. bolonjska stopnja, bo trajal 6 semestrov. Ovrednoten je s 180 kreditnimi točkami, naziv diplomantov bo dipl. ekotehnolog (VS). Izbirati bo mogoče med moduli: ohranjanje narave, raba in varstvo tal, okolje in zdravje ali okolje in industrija.

V študijskem letu 2009/2010 je razpisanih 50 vpisnih mest za redne ter 50 vpisnih mest za izredne študente. Tako redni kot izredni študij bosta potekala v Velenju, vaje bodo študentje opravljali v zelo dobro opremljenih laboratorijih inštituta ERICo Velenje ter v Komunalnem podjetju Velenje.

Tudi za diplomante tega študijskega programa je ugotovljena visoka stopnja zaposljivosti, nakazuje se tudi dober odziv pri štipendiranju. Podrobnejše informacije o vpisu, študijskem programu in načinu študija lahko pridobite na spletni strani Visoke šole <http://www.vsvs.si> ali v dekanatu šole, Trg mladosti 2, Velenje, telefon 03/898-6410.

Doc. dr. Natalija Špeh,
v. d. dekanice VŠVO

Doc. dr. Franc Žerdin,
prodekan Fakultete za energetiko

ZNATE POSKRBE TI ZA BOLJŠE ŽIVLJENJE V SLABIH ČASIH?

Leto 2009 bo za mnoge minilo v znamenju varčevanja in strahu za službo. Kljub prihajajoči krizi, zaradi katere bomo morali nekoliko zategniti pasove, pa lahko še vedno živimo dobro in se nam ni potrebno odpovedati nekaterim dobrim navadam. Le vedeti moramo, katerim razvadam se je dobro odreči, katere pa si vendarle lahko privoščimo.

KAKO SE OBLEČI CENEJE?

Razprodaje so najboljši čas, ko si lahko kupimo več oblačil po nizkih cenah. Vendar pozor: nakupujemo klasične kose, ki jih bomo res nosili. Trendovska oblačila so navadno slaba naložba, saj jih bomo nosili le nekajkrat. Zelo poceni oblačila navadno niso najbolj kakovostna, zato se jim izognimo. Raje kupimo dražje oblačilo, ki ga bomo lahko nosili dalj časa. Kdor rad obleče unikatne izdelke, si lahko kakšno oblačilo ali dodatek sam zašije ali splete oziroma poskrbi, da to zanj stori kdo od domačih.

KAKO CENEJE JESTI?

V trgovino se odpravimo siti in z nakupovalnim listkom, saj se bomo tako najlažje izognili nepotrebnim nakupom. Poskusimo se izogniti nakupovanju pokvarljive hrane na zalogo, saj ji hitro preteče rok uporabe. Prebrskajmo ugodne ponudbe, ki nam jih prodajalci vsakodnevno pošiljajo na dom. Včasih so nekatere stvari cenejše v diskontih, kakovost pa je na enaki ravni, če ne celo boljša od tiste, pri drugih prodajalcih. Premisliti velja tudi o obisku tržnice, najbolje preden jo zaprejo, saj so takrat cene nižje.

KAKO VARČEVATI DOMA?

Doma lahko povsod varčujemo. Začnemo lahko z ugašanjem luči, manjšo porabo vode (raje se prhajmo kot kopajmo), zapiranjem oken in vrat, zmanjšanjem sobne temperature za kakšno stopinjo, s pranjem perila pri nižjih temperaturah ali z varčnim kuhanjem. Namesto novega pohištva, lahko zdajšnjega prebarvamo. Sami pa lahko pripravimo tudi čistila, za čiščenje namreč

lahko uporabimo kis, jedilno sol, sodo bikarbono.

KAKO PRIHRANITI PRI GORIVU?

Najboljši način varčevanja z gorivom je, da se na pot odpravimo peš. Denimo v službo ali po nakupih se lahko odpeljemo tudi s kolesom, hkrati pa se bomo izognili prometnim zamaškom. Če moramo na pot z avtom, vozimo počasneje, ne speljemo in zaviramo sunkovito, če stojimo dalj časa na enem mestu, vozilo ugasnimo. Poskrbimo, da bodo pnevmatike našega avta vedno primerno napolnjene.

KAKO SE CENEJE ZABAVATI?

Namesto v gostilno, povabimo prijatelje na kavo ali pijačo domov. Če primerjamo cene kilograma kave in skodelice kave v gostilni, bomo hitro ugotovili, da se nam kavo za prijatelje splača kuhati doma.

Tudi vino in sokovi so veliko cenejši, če jih kupimo v trgovini in postrežemo prijateljem doma. Denar bomo v tem primeru prihranili tudi za varuško otrok, izognili pa se bomo še morebitnim kaznim za vožnjo pod vplivom alkohola.

KAKO CENEJE NA POČITNICE?

Tudi v kriznih časih ne smemo pozabiti na oddih. Če se odločimo za počitnice preko turističnih agencij, poiščimo najugodnejše »last minute« ponudbe. Namesto hotela se lahko tokrat pri izbiri namestitve ob smučanju odločimo za apartma ali pa najamemo počitniško hiško s prijatelji ter si tako razdelimo stroške.

NAVADE – RAZVADE

Prihranimo, če se odpovemo nepotrebnim malenkostim ali pa slabim navadam. Kar takole čez palec lahko izračunamo, da lahko v enem mesecu privarčujemo sto in več evrov, če se odpovemo kosilu v restavraciji, kavi ali čaju v gostilni, cigaretam, vodi v plastenkah, nepotrebnim parkirninam in še marsikaj lahko najdemo, če o tem začnemo razmišljati. Dobro se je zavedati tudi nevarnosti plačevanja s plastičnim denarjem. Ne podcenjujmo številnih manjših nakupov, ki na koncu krepko vplivajo na izpraznitev osebnega računa. Uporaba plačilnih kartic ta učinek še okrepi, saj pri njih manjka vtis praznjenja denarnice pri nakupu. Najbolj sigurno je plačevanje z gotovino, ker preprosto ne moreš kupiti, če nimaš denarja v denarnici.

Zbrala Dragica Marinšek

ZADOVOLJEN BODI S TEM, KAR IMAŠ

Zdravko Pogorelec je strojni tehnik. V velenjskem premogovniku se je zaposlil leta 1980, leta 1984 je postal tehnolog strojnih naprav. To je še danes. Včasih je pokri-val tudi gradbeno dejavnost v jami in izven nje, kar je bilo naporno terensko delo. Z uvedbo novih tehnologij, s spremembami v jami se je njegovo delo zelo spremenilo. Je raznoliko in rad ga opravlja. V Oddelku tehnološke priprave strojnih naprav, kjer je še 15 njegovih ožjih sodelavcev, pa bo zaposlen le še dobro leto.

☛ **Česa iz svoje mladosti se najrajši spomnite?** V času moje mladosti smo imeli drugačne igrače, kot jih imajo otroci danes. Veliko smo bili na prostem, igrali smo nogomet, smučali. Nekateri vrstniki so imeli zelo dobre smuči, midva z bratom pač ne – naredila sva si jih sama. Pozimi je bil na našem hribu velik živžav, naredili smo si skakalnico. Za prvi denar sem kupil rabljene smuči – krasno! A kaj, ko sem se z njimi podal na skakalnico in jih pri drugem skoku

zlomil. V spominu mi ostaja tudi želja, da bi imel harmoniko, a zanjo ni bilo denarja. Morda tudi zato pravim: »Bodi zadovoljen s tem, kar imaš!«

☛ **Kakšen poklic ste si želeli pri desetih letih?** Že kot otrok sem rad razstavljal in sestavljal ure. Ure sem popravljaj še mnogo kasneje, sodelavcem v Uniorju, kjer sem imel prvo službo, in tudi sedanjim. Strojništvo me je tako že od malih nog zanimalo, lotil sem se tudi motorjev. Strojništva sem se učil v Mariboru, vpi-

sal sem se tudi v višjo šolo, a sem imel zdravstvene težave, zato šolanja nisem dokončal.

☛ **Kaj delate sedaj in kako ste s svojim delom zadovoljni?** Moje področje so glavna jamska črpališča, odvodnjevanje, tehnološka voda, požarni sistem, priprava komprimiranega zraka, pnevmatski stroji. Področje je obsežno in zajema dele, ki so zelo pomembni za nemoteno delovanje jame kot celote in odkopov. Tudi nevarno je lahko, če katero od teh

PRILOGA ŠPORTNEGA DRUŠTVA

UGODNOSTI ZA ČLANE ŠPORTNEGA DRUŠTVA V LETU 2009

8 DO 50 Odstotkov popusta za člane šd

BAZENSKE STORITVE:

TERME TOPOLŠICA
ZDRAVILIŠČE LAŠKO
TERME ZREČE, ROGLA
TERME OLIMIA
TERME DOBRNA
TERME ROGAŠKA
TERME PTUJ
HOTEL BARBARA FIESA
ŠRZ Rdeča dvorana

FITNESI:

Športni center Jezero Velenje
Fitnes klub Skala Velenje
FIT AM, d. o. o., Velenje

VSTOPNICE, TENIŠKE NALEPKE, SMUČARSKE KARTE

Smučarske karte /Golte, Rogla, Kope/
Teniške nalepke /igrišče Cota, Samo, AS Inženiring Velenje, Dobrna/
Vstopnice /RK Gorenje, NK Rudar, atletika, skoki, prireditve/

NAJEM IGRIŠČ:

ŠPORTNI CENTER JEZERO /mali nogomet, košarka, odbojka/
RDEČA DVORANA /skvaš, badminton, tenis, prosto plezanje/
AMTK vožnja z gokarti
SD MROŽ /prosto streljanje/

OSTALE UGODNOSTI:

Trgovina HERVIS Velenje /nakup nad 40 € 8 odstotkov popusta/
Trgovina Tomas sport Velenje v Nakupovalnem centru Velenje /nakup z gotovino 20 odstotkov popusta/
TOM SKI SERVIS, Tomo Gorišek, s. p. Cesta II/26 Velenje /servis in montaža smuči 10 odstotkov popusta/
NITROKS, specializirana športna trgovina Velenje v Nakupovalnem centru Velenje /od 10 do 15 odstotkov popusta/
Trgovina HUMMEL Velenje v Nakupovalnem centru Velenje /od 7 do 12 odstotkov popusta/
Derma stik, masažni salon, Stantetova 11 Velenje /20 odstotkov popusta/
TRANS-M, klasična masaža telesa, Črnova 35 d, Velenje /40 odstotkov popusta/

AKCIJE ŠPORTNEGA DRUŠTVA V LETU 2009

AKTIVNI ODDIHI:

Kranjska gora /maj, december/

Umag ali Poreč /maj, oktober/

Družinski aktivni oddih /avgust/

ORGANIZIRANI POHODI:

1. Šaleška planinska pot – del poti – januar

2. Šaleška planinska pot – del poti – februar

3. Slovenska planinska pot – del poti – marec

4. Velikonočni pohod Oplotnica – Trije kralji – april

5. Kojca – maj

6. Pohod bosih – Gora Oljka – junij

7. Karnijska Alpe z PD Velenje – junij

8. Viševica – Hrvaška – julij

9. Varno v gore skupaj s PD Velenje – julij

10. Zelenica – Begunjščica – Roblek – avgust

11. Slemenova špica – september

12. Jordanija – Sirija – september

13. Loško – Zbelovska pot – september

14. Žrt – Rezija – oktober

15. Srečanje planincev na Paškem Kozjaku – oktober

16. E-6 – oktober

17. Izlet v neznano – november

18. Griža – december

19. Štefanov pohod – december

TEČAJI:

Smučanje, deskanje /februar, december/

Plesni tečaj /februar, oktober/

Konjeniški tečaj /maj do oktober/

Plavalni tečaj /marec, oktober/

Teniški tečaj /april, november /

Teniški tečaj za otroke – počitniški dopoldnevi /julij, avgust/

Tečaj jadrnanja /julij, avgust, september/

Golf tečaj /maj, junij/

TURNIRJI:

Teniški turnir – dvojice /februar, november/
Teniški turnir – posamezno /julij, september/
Golf turnir /maj, oktober/
Turnir v odbojki na mivki /avgust/
Turnir v košarki – trojke /avgust/
Tekma v vožnji z gokarti /april, september/

AKCIJE:

Izlet z nočnim kopanjem v termah /marec, oktober/
Športni dan na smučeh - /december, marec/
Kolesarska transversala /maj do oktober/
Hoja na 2 km /maj, september/
Rafting /junij, september/
Splavarjenje po Dravi /junij/
Terme Olimia – Aqualuna – kopanje /julij/
Kolesarski vzpon Sleme /julij/
Otvoritveno smučanje tujina /december/
Enodnevno smučanje tujina /februar/
Športne igre /maj/
Zaključni ples /december/

PREVENTIVA:

Preventivni program – zimska sezona /januar, februar, november, december/
Bazen Velenje, Terme Topolšica, Bela dvorana fitnes
Preventivni oddih – letna sezona /razpis bo v februarju/
Fiesa – preventivni oddih
Terme – medicinski preventivni oddih /maj, junij, september, oktober/

REKREACIJA IN TEKMOVANJA ZA ZAPOSLENE

Rekreacija v telovadnicah – razpored objavljen /oktober – april/
Športni center Jezero – koriščenje igrišč /maj – september/
Tekmovanja med obrati – po predhodnih razpisih

področij ne deluje ali slabo deluje. Na primer, glavno črpališče na koti -130 je na najnižji točki. Če ne deluje brezhibno, lahko potopimo celo jamo. Podobno področje je požarni vod. Pred leti, ko je bilo več požarov in ogrevov, smo gasili le s komunalno vodo in stalno nas je skrbelo, da je zmanjka. Takrat sem naredil veliko izboljšavo, da smo za gašenje v jami začeli uporabljati jamsko vodo, ki vedno priteka. S svojim delom sem zelo zadovoljen. Želim si le, da ne bi bilo treba izpolniti toliko papirjev. Raje sem aktiven. Do opreme imam odnos, kot da je moja, želim, da je v dobri kondiciji in da kaj ostane tudi zanamcem.

🔍 **Kaj si pri svojem delu želite spremeniti?** Seveda ni vse dobro, a vseh svojih želja na delovnem mestu ne moreš izpolniti, ne moreš delati po svoje. »Mojih« je 6.000 artiklov in pregledovanje njihovega stanja je nujno, a vzame veliko časa. Pri vsakem delu so dobre in slabe strani, nasploh pa se nad ničemer ne pritožujem. Rad imam izzive, se lotim česa novega, do sedaj me še nobeno delo ni »utrudilo«.

🔍 **Kako bi predstavili svoje podjetje v dveh stavkih?** To je odlično podjetje. Podjetje, ki Sloveniji zagotavlja tretjino energije, je pomembno, treba ga je varovati in obdržati. Kar pogledajte, kaj se je zgodilo z zaprtjem plinskih pip v Rusiji. Hudo je, če ti sosed odpira in zapira pipe. Kar imaš svojega, je treba negovati, ohranjati, četudi je kdaj dražje.

🔍 **Kaj zapolnjuje vaš prosti čas?** Urejam oldtimerje – avtomobile in motorje. Nedolgo nazaj sem naredil FIATA 750, imam FIATA, letnik 1958, VW kabrioleta, registriranega in voznega, v katerega naložim tudi družino. Žena sprva ni bila navdušena, zdaj pa je že.

Sem motorist in imam devet motorjev oldtimerjev, pa tudi mlajše Kawasakije, Jamaho. Za vse, kar bi še rad počel, mi zmanjkuje časa. Spreten sem z lesom, naredil sem harmoniko. Ukvarjam se tudi s politiko, sem sodnik porotnik ...

🔍 **Katero besedo bi pripisali sebi: smeh, počitek, denar? In zakaj?** Denar nikakor ne, počitek je potreben, a ne preveč, izbral bom optimizem, smeh. Doma sem večkrat hud, ko žena gleda tuje nadaljevanke, kjer se kregajo in so vsi jezni. Delajo me živčnega. Raje pogledam kakšno zabavno oddajo. Rad povem kakšno šalo, še raje jo slišim.

🔍 **Kaj v življenju hočete in česa nočete?** Želim si mirno življenje, da mi služi zdravje. Nimam velikih želja, ciljev, rad bi užival v svojih hobijih. Nočem, da me kaj jezi.

🔍 **Kje bi živeli, če bi se vam izpolnile sanje?** Živel sem v bloku, kar pa ni bilo za mene. Preselil sem se domov, v

Zdravko si je že v mladih letih želel harmoniko. Zdaj jo ima in toliko raje zaigra nanjo. (iz domačega albuma)

Mislinjo, postavil sem si svojo hišo in to sem si tudi vedno želel. Dovolj imam prostora za vse svoje hobije, dovolj sem oddaljen od sosedov, da jih s svojim hrupom ne motim, saj ko se lotim dela, zame ni pomembno, kateri dan je in koliko je ura.

🔍 **Kateri je vaš najljubši letni čas?** Pomlad. Spominjam se vojaščine v Breginju. Bil sem vodja patrole in ko sem delal obhode, sem poslušal petje ptic, opazoval prebujanje narave. Pomlad je optimizem, novo življenje, enako je mladost, jesen pa je starost, zaton življenja.

🔍 **Življenje sestoji iz tega, kar iz njega napravimo. Na kaj ste v svojem življenju najbolj ponosni?** Na družino, na naš topli dom, na to, da sem zdrav, da mi je dano početi to, kar rad počnem. Vesel sem, da sem si lahko kupil oldtimerje, da me družina pri tem podpira, čeprav sprva ni bilo tako.

🔍 **Kdo ali kaj vam v življenju največ pomeni?** To je moja družina – najprej smo bili štirje, poleg naju z ženo še sin in hči. Hči je že poročena in ima že sina oziroma mojega vnuka. Sin v Mariboru študira strojništvo, za kar sem ga navdušil s svojimi hobiji.

Vsi še radi gremo skupaj na dopust. Družina je pomembna. Če imaš kakršne koli težave, ki se zdijo tudi nerešljive, je družina zatočišče, kjer se lahko vse razreši.

🔍 **Katere so tri vaše dobre lastnosti?** Sebe je težko hvaliti. Nisem zahteven, rad delam – pravzaprav sem deloholik, kar ni dobra lastnost. Rad pomagam. Pri sosedih imam za plačilo različnih uslug obljubljenih že kakšnih petdeset ovc, ha, ha, ha.

🔍 **Kaj bi spremenili pri sebi?** Moja pot je bila pisana, polna lepih in slabih stvari. Če bi se še enkrat rodil, bi verjetno šel po isti poti. Ko sem hodil v šolo v Mariboru, sem spoznal veliko ljudi iz okoliških krajev, Voličine, Lenarta, jim pomagal in še danes smo prijatelji. Pri njih sem vedno dobrodošel in to je dragoceno.

🔍 **Kateri moto vas spremlja skozi življenje?** Ne želi drugemu tistega, česar sam nimaš rad. Ali – kdaj si svoboden? Ne takrat, ko imaš vsega na pretek, ampak takrat, ko nečesa ne potrebuješ. Ne glej, kaj imajo drugi, pogledj, kaj imaš ti. Prav je, da imamo želje, da želimo stvari izboljšati, a ne za vsako ceno.

Diana Janežič

S PRENOVO KUHINJE ZADOVOLJNI GOSTI IN GOST

V decembru 2008 je bila dokončana prenova 30 let stare kuhinje v Prelogah. Ob njej je bila urejena tudi jedilnica, ki je nadomestila prejšnji dve – v kleti upravne zgradbe in v Remontu 1 HTZ Velenje. Dobrodošlo prenavo je predstavil direktor GOST Ivan Žilić.

Rudar: »Kaj smo vsi skupaj pridobili s prenavo kuhinje?«

Žilić: »Res je treba poudariti, da smo vsi veliko pridobili. Družba GOST je pridobila sodobno opremljen objekt, kajti prejšnja kuhinja je bila dotrajana in glede na sanitarno-tehnične predpise neustrezna.

Kuhinja je opremljena s kakovostnimi osnovnimi sredstvi in z drobnim inventarjem. Zmogljivosti kuhinje so bistveno večje – pripravimo lahko do 1.500 obrokov na dan. To je sedaj naša osrednja kuhinja. Njen osnovni namen je priprava hrane za zaposlene v Skupini Premogovnik Velenje, uporabljali pa jo bomo tudi za catering, zato je opremljena za pripravo in odpravo hrane za gostitve izven podjetja in za večje prireditve.

Poleg tega načrtujemo, da bomo v fazi izgradnje bloka 6 v TEŠ ponudnik hrane za delavce na tem gradbišču. Pismo o nameri s tem v zvezi smo že oddali vodstvu TEŠ.

Zaposleni v Skupini Premogovnik Ve-

Nekaj sodelavk in sodelavcev podjetja GOST, ki kuhajo in drugače pripravljajo hrano za malice, peti z leve Rado Mijatović.

Jedilnica je v času malice polna, gostje so v veliki meri zadovoljni s ponudbo.

lenje so s prenavo kuhinje in jedilnice pridobili lep objekt, ki je najprej namenjen prehrani, lahko pa ga uporabijo tudi za različna srečanja, predstavitve. V jedilnici je standardno nameščenih 120 sedežev, ob drugačni postavitvi in za druge namene jih je lahko več. V sklopu jedilnice je tudi posebna soba s 16 sedeži. Omenim naj še, da je prenovljen tudi bife, ki je prav tako opremljen s hladilno komoro za pijačo, posodobljena so delilna mesta za suho malico in malico za domov.«

Rudar: »Kako so zaposleni sprejeli prenovljeno kuhinjo?«

Žilić: »Menim, da so zadovoljni, saj so pridobili bistveno boljše delovne razmere in opremo. Urejene so garderobe in sanitarni prostori zanje. Nova oprema in povečani prostori omogočajo shranjevanje večjih količin hrane ter zato manj razkladanja in prekladanja živil, kar prispeva k večji kakovosti živil, pomeni pa

tudi manj napornega dela za zaposlene.

»Gospodinjski« stroji so večji, zmogljivejši. V pomivalnem stroju za belo posodo lahko v eni uri operemo 1.000 krožnikov. K njemu spada sušilec posode, da je ni treba brisati in polirati. Nanovo smo kupili pomivalni stroj za črno posodo. V kuhinji nimamo več hladilnikov, temveč hladilne komore, ki so računalniško vodene in nadzorovane, s čimer lahko v skladu s standardom HASAP sproti nadzorujemo temperaturo živil in njihov rok trajanja. V konvekcijskih pečicah lahko hkrati v uri in pol spečemo do 200 kilogramov mesa; prej smo večje količine mesa pekli več ur.

Vsi prostori so tudi klimatizirani in zaposleni se odslej ne bodo več »parili« skupaj s kranjskimi klobasami, kračami.«

Rudar: »Ali so se zaposleni za delo z vsemi novimi napravami že usposobili?«

Žilič: »To je nujno. Po pogodbi s proizvajalci opreme so se zaposleni ob montaži posameznih strojev seznanili z njihovim delovanjem, uporabnostjo.«

Rudar: »Vaši gostje pričakujejo sedaj spremenjeno oziroma bogatejšo ponudbo prehrane. Ste se o tem že dogovarjali?«

Žilič: »Vsekakor bomo lahko našo ponudbo obogatili. Naše delo je namenjeno gostom in zadovoljni smo, če so gostje zadovoljni. Pregledali smo predloge komisije za prehrano, želje naših gostov in možnosti za obogatitev ponudbe. Pripravljamo delovni čas jedilnice oziroma čas posameznih obrokov, tudi kosil. Dogovorili se bomo za jedilnike – sedaj so na voljo trije meniji za malice – in pestrejšo ponudbo hrane.

Zavedati se je treba, da nova jedilnica ni restavracija za hrano po naročilu. Čeprav smo na drugi strani pripravljeni ustreči tudi individualnim željam, če jih pravočasno dobimo. Vsekakor se bomo trudili izpolniti čim več želja naročnikov, ki so v naši moči.«

VELIKA PRIDOBITEV

S prenovi kuhinje so zelo zadovoljni tudi zaposleni. **Rado Mičatović** je že sedem let vodja kuhinje NOP: »Zaposleni smo pridobili zelo veliko – tako glede delovnih razmer kot možnosti za izboljšanje ponudbe kuhinje. Prostori so klimatizirani, sodobno opremljeni. Z novo opremo smo se dobro seznanili in nam je v veliko pomoč pri delu.

V kuhinji je sedaj 17 zaposlenih. Pridružila sta se nam dva nova kuharja, mlada fanta, ki sta se dobro vključila v kolektiv. Delamo v štirih izmenah, kot rudarji. Najbolj intenzivno delo poteka od 4. do 12. ure, ko je razdeljenih največ malic, potem pa dežuramo do 24. ure. Popoldne ne ponujamo tople malice. Prepričan sem, da so s prenovi kuhinje in ureditvijo jedilnice zadovoljne tudi naše stranke. Dobili smo pripombe glede ponudbe napitkov, a to smo uredili, veseli pa smo, da nas tudi pohvalijo. Zadovoljni so s ponudbo hrane.«

Diana Janežič

GOST, d. o. o.,
Koroška cesta 60, 3320 Velenje
Tel: +386 (0)3 8964 300,
Fax: +386 (0)3 8964 318
E-pošta: suzana.puc@rlv.si
www.gost.si

RESTAVRACIJA JEZERO

Rezervacije: 03/5866-462, fax: 03/8996-579

Vsak dan vam nudimo:

malice – 4,05 €,

dnevna kosila – 7,50 €,

nedeljska kosila – 10 €.

Vsako soboto od 20. ure dalje vabljeni na ples ob živi glasbi!

VILA ŠIROKO ŠOŠTANJ

Rezervacije: 03/5881-030, od torka do nedelje od 11. ure dalje

V vili Široko se ravnamo po načelu moderne kuhinje, ki se opira na tradicijo in odlične sestavine. Pri nas boste zadovoljni vsi, ki imate izbran okus.

Dobrodošli na romantično kosilo ali večerjo, praznovanje obletnice, poroke, rojstnega dne ... Prijetno okolje in sommelierjev izbor vin bosta vaš obisk pri nas zaoživila v celoto. Bogata je ponudba slaščic, ki ne pustijo ravnodušnega nobenega ljubitelja kulinarike.

CATERING

Rezervacije: 041/873-225, Darko Lamprecht

Za vas in vaše goste organiziramo in pripravimo: svečane pogostitve ob jubilejih, bankete, maturantske plesne, hladno-tople bifeje, poroke, družinska praznovanja, piknike.

POČITNICE

Hotel Barbara v Fiesi, rezervacije 05/617-9000, www.hotelbarbarafiesa.com

Hotel Oleander v Strunjanu, rezervacije 05/671-8100, www.hoteloleander.si

Hotel Barbara v Fiesi in Hotel Oleander v Strunjanu odpirata svoja vrata po krajšem zimskem premoru.

Od 13. februarja 2009 vabljeni na morje – še ravno pravi čas za zimske počitnice.

PRANJE PERILA V HTZ VELENJE CERTIFICIRANO

Cilj vsake pralnice je kakovostno pranje tkanin, vendar kakovost težko dokažemo brez pridobitve certifikata. Zato smo se pred letom v Pralnici HTZ Velenje odločili, da poskušamo potrditi kakovost pranja s postopkom pridobitve RAL-GZ 992/1, to je certifikat za oznako kakovosti nege gospodinjskih in objektnih tekstilij.

Pridobitev certifikata je potekala preko Inštituta v Hohensteinu v Nemčiji, ki je za začetno fazo certificiranja v Sloveniji pooblastil Univerzo v Mariboru, Center za nego tekstilij in oblačil (CNTO). Ta del certificiranja je opravila Suzana Arnuš. V zaključni fazi pa je 6. novembra 2008 na ogled pralnice prišel inšpektor Inštituta Hohensteriner Frank Luther. Z analizami in videnim je bil zadovoljen, tako da smo novembra pridobili želeni certifikat.

ZAHTEVNOST POSTOPKA

Postopek pridobitve certifikata je dolgotrajen in ga lahko začnemo, v kolikor smo prepričani, da izpolnjujemo prostorske, organizacijske in druge pogoje. Testiranje kvalitete pranja se prične s 50-kratnim pranjem testnih tkanin pri različnih programih. Na osnovi analize določijo pretržno trdnost, kemično poškodbo, pepel, stopnjo beline ter odstopanje barvnega tona perila.

V kolikor je analiza tkanin v mejnih vrednostih, se lahko postopek pridobivanja certifikata nadaljuje z obiskom inšpektorja, ki oceni pralnico kot objekt, logistiko ter organizacijo dela.

Zelo pomembne pa so tudi kontrolne knjige, v katerih morajo biti podrobni podatki o pooblaščenih, postopkih pranja, razkuževalnih postopkih, dnevni preiskavi vode, porabi vode, lastni kon-

Med inšpekcijskim pregledom – od leve presojevalca Suzana Arnuš in Frank Luther ter Stanko Salmič, vodja Pralnice HTZ Velenje

trolji, delovanju in servisu strojev, pralnih sredstvih, izobraževanju zaposlenih, higienskih ukrepov, zakonodaji. Skratka, pridobitev certifikata RAL-GZ 992/1 je zahteven proces, ki se vsako leto obnavlja s testiranjem in z obiskom inšpektorja z inštituta Hohenstein.

Po enoletnem obdobju od pridobitve omenjenega certifikata imamo možnost pridobitve še ostalih certifikatov kakovosti pranja, in sicer za bolnišnične tekstilije RAL 2 in za tekstilije iz živilske industrije RAL 3.

Certificiranje kakovosti pranja v naši državi še ni zakonsko predpisano, vendar Slovenija počasi povzema Evropska merila za kakovost. Odločili smo se za pridobitev osnovnega RAL-a, da smo pripravljeni na nadgradnjo certifikata po potrebi in glede na zahteve trga.

Žal za pridobitev certifikata RAL 2 nimamo možnosti zaradi neustrezne pro-

storske razporeditve in premalo prostora za osnovno ureditev logistike po pravilih tega certifikata. Lahko pa pridobimo RAL 3, če bo to zakonsko potrebno ter na osnovi razširitve trga in povečanja kapacitet.

Kaj smo pridobili s certifikatom kakovosti? Predvsem dobro referenco za stranke in upravičenost cene storitve, kakovost pralnih sredstev, za kar so po RAL-u odgovorni dobavitelji, pripravljeni smo na spremembo zakona, konkuriramo monopolistom pranja perila na trgu, ki certifikat že imajo, predvsem pa je certifikat kakovosti osnova za nadaljnji obstoj na trgu storitev pranja in negovanja perila. Čestitam vsem zaposlenim in odgovornim v Pralnici HTZ Velenje, saj le oni vedo, koliko je bilo vloženega truda in znanja pa tudi, da ta skupni uspeh zagotavlja delo in reference Pralnici.

Bernarda Oštir

GOLTE VABIJO V VSEH LETNIH ČASIH

13. decembra so na Golteh pripravili novinarsko konferenco ob začetku nove smučarske sezone, na kateri so predstavili tudi svoje investicijske načrte. Smučarsko sezono so sicer začeli že 29. novembra, kar je najbolj zgodaj v zadnjih nekaj letih, v njej pa pričakujejo 132 smučarskih dni, kar je 10 dni več kot lani.

V predprodaji so prodali 15 odstotkov več smučarskih vozovnic kot leto prej. Direktor centra **Ernest Kovač** je napovedal, da bodo maja 2009 pričeli s pripravljalnimi deli za izgradnjo novega hotela, čakajo jih tudi ureditev cestne povezave smučišča z Mozirjem in Ljubnim ob Savinji, postavitev nove štiriseđežnice in razširitev zasneževalnega sistema. V naslednjih štirih letih bodo v posodobitev smučišča na Golteh vložili od 15 do 18 milijonov evrov.

Od junija 2008 je novi lastnik smučarskega centra družba PV Invest, ki je od italijanskih družbenikov odkupila 50-odstotni lastniški delež, preostali lastniški delež pa ima 22 slovenskih družbenikov, ki so podprli aktivno naložbeno politiko Premogovnika Velenje. Med njimi ima 15,7-odstotnega tudi HTZ Velenje.

DOMAČI LASTNIKI BOLJ AKTIVNI

Kot je povedala **Tina Čoklč** iz PV Investa, so v SAŠA regiji že dalj časa ugotavljali, da center Golte potrebuje močnega domačega lastnika, »kajti le-ta ima dovolj velik interes za razvoj centra, poleg tega pa ima večjo možnost za dialog, urejanje vseh potrebnih dogovorov, dokumentacije za investicije in podobnega pri vseh lokalnih skupnostih, organih.«

Del od 15 milijonov evrov potrebnih sredstev za načrtovane investicije bodo zagotovili v PV Investu, del sredstev pa bodo pridobili s krediti in iz slovenskih in evropskih razpisov.

Dr. Vladimir Malenković, predsednik nadzornega sveta družbe Golte in direktor invalidskega podjetja HTZ Velenje, je povedal, da je pri koncu izdelava novega strateško-razvojnega načrta družbe Golte za naslednje 5-letno obdobje. Dr. Malenković: »Center Golte je v lokalnem prostoru močno zasidran in vsi smo veseli, da je prišlo do ponovne oživi-

tve ponudbe centra v vseh letnih časih. Center je v preteklih letih naredil nekaj pomembnih korakov naprej, ob načrtovanju dolgoročnejših in obsežnejših investicij pa se je pri dogovarjanju z italijanskim lastnikom zataknilo. Zdajšnji lastniki so aktivni in močno zainteresirani, da se center razvija.

Pri vstopu družbe HTZ med lastnike družbe Golte smo razmišljali z vidika sinergij, tudi možnosti zaposlovanja invalidov. Aktivno smo sodelovali pri montaži opreme, sodelujemo pa posredno ali neposredno tudi danes, in sicer z rednim vzdrževanjem, pregledovanjem naprav, storitvami pranja perila, nudenja zaščitnih sredstev.«

dk

NIHALKA USTAVLJENA

26. decembra 2008 zvečer se je 300 metrov pred spodnjo postajo v Žekovcu ustavila nihalka in v kabini je ostalo ujetih 46 smučarjev. Vzrok je bilo podrsanje med nosilno in vlečno jekleno vrvo, zaradi česar je varnostni sistem izklopil nihalko. Ker upravitelji niso mogli odpraviti okvare, so na pomoč poklicali gasilce, gorske reševalce in jamarje, da so iz ustavljene kabine rešili smučarje.

Hkrati je na Golteh ostalo več kot 200 gostov, smučarjev in uslužbencev, ki so jih v dolino spravili s terenskimi vozili po cesti. Poškodovanih ni bilo, vsi pa so ocenili, da je bilo ukrepanje upraviteljev ustrezno, reševanje pa uspešno in hitro.

LETO 2008 V ŠTEVILKAH

HTZ VELENJE

- v programu Jadro 100 izdelanih 850.000 različnih kosov izdelkov in porabljenih 50 ton pločevine,
- v Pralnici opranih 145 ton perila za Premogovnik Velenje, 85 ton za zunanji trg in 20 ton za HTZ Velenje,
- Kopalnice vzdrževale 18.100 m² površin garderob in kopalnic,
- v Delavnici zaščitnih sredstev zašili 20.000 parov rokavic in porabili 6.000 m usnja, izdelali 2.100 parov čevljev in porabili 800 m usnja,
- v Studiu HTZ zabeležili 3,2 milijona kopij, v grafični dejavnosti 15.000 odtisov na različne materiale, pri skeniranju tehnične dokumentacije zabeležili milijon skenov.

RGP

- zaposlili 10 novih sodelavcev,
- v kamnolomu pridobili 301.000 ton kamenih agregatov,
- v betonarni proizvedli 49.000 m³ betona,
- oddali 201 ponudbo za trg in bili pri četrtini izbrani za izvajalca del.

PV INVEST

- rekultiviranih 3,12 ha zemljišč,
- odkupljenih 6,6 ha zemljišč,
- jamomerci usmerjali izdelavo 6.290 m jamskih prog z 9 preboji.

GOST

- porabljenih je bilo 67.144 kg polbelega kruha, 105.499 jajc, 23.152 litrov mleka, 20.528 kg sira, 17.621 kg svežega mesa, 48.840 kg suhomesnatih izdelkov, 28.222 kg zelenjave in sadja ter 59.705 litrov brezalkoholnih pijač.

VELENJE JE LETOS STARO 50 LET

20. septembra 1959 je bilo Velenje razglašeno za mesto. Letos se bo torej srečalo z Abrahamom. Tudi v Rudarju želimo obuditi spomin na tisti čas, ko je po skrbno izdelanem urbanističnem načrtu in z udarniškim delom prebivalcev nastajalo mlado rudarsko mesto.

V rubriki z naslovom »Velenje slavi 50 let« bomo objavljali prispevke iz tistega časa. Vabimo vas, da se nam pri nastajanju člankov pridružite. Če imate kakšno zanimivo zgodbo, anekdoto, fotografijo – pošljite nam jo in obudite spomine na dogodke in ljudi izpred petdesetih let. Prvi članek v tej rubriki sega nazaj več kot petdeset let, opisuje pa začetke delovanja Termoelektrarne Velenje, ki je pomembno prispevala k razvoju Velenja in Šaleške doline, kot ju poznamo danes. Napisal ga je **Maks Lomšek**, upokojenec TE Šoštanj, ki je svojo delovno pot začel leta 1940 v TE Velenje, po vojni pa jo kot elektrotehnik nadaljeval leta 1948

pri Hidromontaži, s katero je gradil HE po celi Jugoslaviji. Od leta 1953 je delal v TEŠ, najprej pri montaži bloka, nato je bil izmenovodja ter nazadnje referent na delovnem mestu nadzornega inženirja pri investicijah. Upokojil se je leta 1987. Je kronist razvoja elektroenergetike v Šaleški dolini, sodeloval je pri zbiranju gradiva za knjigo Elektrifikacija Slovenije.

SPOMINI VETERANA TE VELENJE

V deveti številki Rudarja v letu 2008 smo lahko prebrali, da v letu 2008 mineva 80 let od pričetka obratovanja stare velenj-

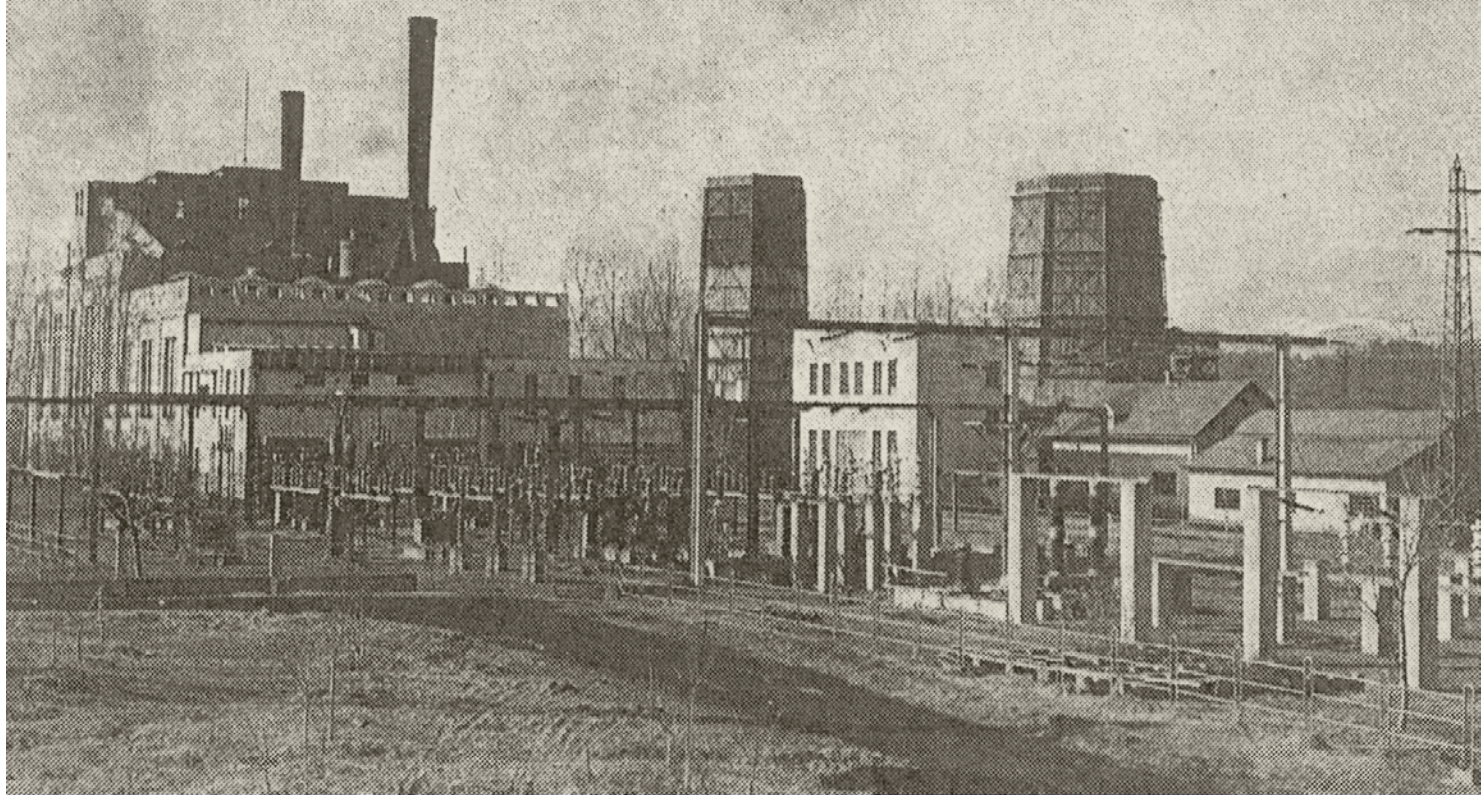
ske elektrarne, ki naj bi leta 1928 začela proizvajati električno energijo. To pa ni popolnoma točno, saj se je to zgodilo šele leta 1929.

Kot eden izmed redkih še živečih, ki smo že pred 2. svetovno vojno službovali v elektrarni, poznam naslednje točne podatke: leta 1928 so bila montažna dela še v polnem teku in je izgradnja elektrarne bila končala šele jeseni 1929. Poizkusno obratovanje se je pričelo 17. oktobra, redno pa je elektrarna pričela proizvajati električno energijo 26. oktobra 1929 z dvema turboagregatoma po 1.250 kVA oziroma 2.000 kW.

Tretji turboagregat, moči 5.250 kW, pa

S srečanja nekdanjih sodelavcev TE Velenje – z leve stojijo: neznan, Jože Aristovnik, Martin Rahten, Alojz Glažer, Ivan Novak, Franc Jakob, neznan in Jože Meža. Sedijo z leve: neznan, Edo Hudovernik, neznan, Hubert Kasnik in Franc Lomšek.

Tako je izgledala TE Velenje po končani izgradnji druge faze leta 1934. Prva faza z dvema agregatoma po 1.000 KW je obratovala že od leta 1929.

je pričel obratovati šele oktobra 1934 in je tako elektrarna imela skupno instalirano zmogljivost 7.250 kW, tako da je lahko proizvedla 30 milijonov kWh letno.

MED STARO ŽELEZO

Je pa tudi v letu 2007 velenjska elektrarna praznovala pomembni jubilej, namreč 40. obletnico »odslužene upokojenke«. 28. novembra 1967 je namreč po 38-letnem obratovanju za vedno ustavila svoje tri turboagregate. Tega datuma je elektrarna sicer prenehala proizvajati električno energijo, je pa še z dvema kotloma obratovala kot toplotna in do septembra 1971 daljinsko ogrevala Velenje in nekatere industrijske objekte. Vendar je treba zapisati, da se nam, bivšim elektrarniškim delavcem, pa verjetno še komu drugemu ob tem 40-letnem upokojskem jubileju poraja grenak priokus glede čudne usode celotnega tehničnega postrojenja elektrarne. Kajti vse je šlo kot staro železje v odpad. Še prav posebna škoda je, da se je to zgodilo vsem trem turboagregatom, ki bi bili kot takratni največji proizvajalci električne energije odlični razstavniki eksponati v kakšnem tehničnem muzeju. Kateri »strokovnjaki« so le takrat odločali o usodi elektrarne?

Negotova je bila tudi usoda veličastne monumentalne zgradbe TE Velenje. Obstajala je bojazen, da bo postala plen kakšnega supermarketa, ki po naši dolini zdaj rastejo kot gobe po dežju. Vendarle pa je pred kratkim v javnost prišla

razveseljiva novica, da so se zbrali gospodarski in politični veljaki ter sestavili pomembno »pismo o nameri« glede bodočnosti elektrarniške zgradbe. V popolnoma obnovljeno poslopje naj bi se vselil sodoben center za izobraževanje z Inštitutom za energetiko, laboratoriji, s predavalnicami in z vso drugo infrastrukturo. Vse te institucije pa naj bi poskrbele za zadostno število energetskih in drugih strokovnih kadrov, kar vse bi dolgoročno zagotavljalo gospodarsko-energetski razvoj v Šaleški dolini. Upamo, da se bo vse to tudi uresničilo.

SPOMINI, SPOMINI ...

Nas, ki smo že pred 2. svetovno vojno in med okupacijo službovali v velenjski elektrarni, bi lahko prešteli že na prste ene roke. Spominov na dogodke je v desetletjih, vsaj pri meni, nastalo za poln koš. Nekateri so nostalgичno, drugi tragično obarvani.

Tale tragičen dogodek iz leta 1945 mi je ostal v vse prej kot prijetnem spominu. Med nemško okupacijo je bil upravnik velenjske elektrarne sudetski Nemec inž. Karel Kupka. Bil je strokovnjak na svojem delovnem področju in eden izmed redkih okupatorjevih uradnikov, ki je zaradi korektnih odnosov do svojih podrejenih in krajanov užival ugled in spoštovanje. Pa to ni samo moje mnenje, temveč mnenje večine elektrarniških delavcev in drugih, ki so ga poznali.

Žal se je ob koncu vojne zgodilo to, česar smo se bali. Namreč po nemški kapi-

tulaciji je bil Kupka pri nas v nekajmesečnem ujetništvu in ko smo že upali, da bo izpuščen, je bil, menda na zahtevo nekaterih takratnih komunističnih veljakov, kar na hitro likvidiran – ustreljen.

Da si ni zaslužil tako tragičnega konca, govori mnogo človekoljubnih dejanj, s katerimi je pogosto priskočil na pomoč ljudem, ki so se zaradi okupatorjevih nasilstev znašli v stiski. Naj navedem le primer, ko je našo družino rešil koncentracijskega taborišča, če ne še česa hujšega.

Od leta 1935 do 1944 je bila pri nas trgovina z mešanim blagom. Ko pa so pri prehodu 14. divizije preko Graške Gore partizani kar dvakrat precej izpraznili našo trgovino, so nas Nemci obdolžili sodelovanja s »komunističnimi banditi«, trgovino zaplenili in zapečatili, naša družina pa je že bila na seznamu za Dachau. Tu pa je v zadnjem trenutku posredoval Karel Kupka z utemeljitvijo, da nima nadomestila za mojega očeta, ki je bil takrat strojnik v elektrarni. »Zadeva« je bila, na našo srečo, ugodno rešena. Naj dodam še to, da mi je Karel Kupka ob mojem odhodu iz elektrarne, ko sem se odločil za nadaljevanje šolanja v Gradcu, napisal lepo priporočilo, ki se je končalo dobesedno: »... und wir wünschen dem jungen Manne auf seinem weiteren Lebensweg alles Gute!« ali po naše: ... mladeniču želimo na njegovi nadaljnji življenjski poti vse dobro!«

Maks Lomšek,
fotografije iz arhiva M. Lomška

GLASBA JE DARILO

V soboto, 17. januarja, smo se v dvorani Kulturnega doma Velenje z drugim abonmajskim koncertom Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje tudi v Šaleški dolini poslovili od novoletnega časa.

Dogodek, ki združuje dolgoletno izročilo igranja novoletnih koncertov, je postregel z obilico dobre glasbe, z imenitnimi solisti s treh celin, dvema dirigentoma in dvema umetniškima ansabloma.

Glasbeni večer, ki so ga pripravili Pihalni orkester Premogovnika Velenje, trobilni ansambel Ars Anima, dirigenta Matjaž Emeršič in Akio Atsuta z Japonske, priznani trobentač in pedagog kanadskega rodu Richard Steuart, klarinetist Aljoša Pavlinc in odlična slovenska pevka Nuša Derenda, je težko opisati z besedami.

»Glasba je darilo ljubezni in svetovni jezik srca. Življenje je trenutek – zdaj smo, zdaj nas ni. Uživajte!« je dejal Richard Steuart in nekoliko v amerškem stilu izpeljal uvodni del koncerta. Ob odlični glasbi ansambla Ars Anima, ki mu je dirigiral in v njem zaigral, je zabaval občinstvo s pripovedjo o sebi, skladateljih izvajanih skladb in uporabljenih instrumentih.

Uživati ni bilo težko, le prepustiti se je bilo treba glasbi. Godbeniki so odigrali spoštovanja vreden koncertni spored del Graingerja, Arbana, Reeda, Jeanjeana in Morriconeja, ki sta mu novoletni pridih dala le Avsenikov valček Spomin ter Nuša Derenda, ki je odpela svoje največje uspešnice – Ni mi žal, Čez 20 let in nepogrešljivo Energy v Mustajbašičevi priredbi za godbo na pihala.

Ob njej sta kot solista nastopila še Richard Steuart v virtuosnih variacijah Beneški Karneval ter klarinetist Aljoša Pavlinc v Jeanjeanovi skladbi »Guisganderie-Harmonie«, ki je navdušil in požel bučni aplavz tudi kolegov iz orkestra.

Za dodatek smo slišali skladbo Sheperds Hey Percyja Graingerja in domala obvezno Koračnico Radetzkega.

K razgibanemu večeru je veliko prispeval vedno znova presenetljivo domiselni povezovalac programa Boštjan Oder. Dogajanje na odru je sredi koncerta dvignilo na noge celo dvorano poslušalcev, kar se pri nas tudi ne zgodi pogosto.

Diana Janežič

Nuša Derenda

Aljoša Pavlinc

Akio Atsuta

MUZEJSKI VRVEŽ

V Muzeju premogovništva Slovenije so si po pestrem, praznično obarvanem decembru od 21. decembra dalje privoščili nekaj dni počitka, toda 8. januarja so znova odprli vrata za obiskovalce.

V letu 2008 so zabeležili 25.730 obiskovalcev, v decembru pa si je muzej ogledalo 832 ljudi, še 335 obiskovalcev pa so našli na odprtih razstav, praznovanju godu sv. Barbare, v otroških delavnicah in na prireditvah z zanimivimi gosti.

Najbolj živahno je bilo ob dnevu odprtih vrat 4. decembra, ko je za zabavo igral Harmonikarski orkester Barbara, ter v soboto, 20. decembra, ko je bil tradicionalni nočni ogled muzeja. S svojimi nastopi so ga popestrili dedek Mraz, Pungartnikov Korl in Pihalni orkester Premogovnika Velenje. Kot posebno doživetje za obiskovalce pa so se izkazale »žive lutke« v podzemlju muzeja.

Sicer pa so v letu 2008, ko je muzej dočkal že 250.000. obi-

skovalca, izvedli projekt »Prenova in obogatitev zbirke slovenskih premogovnikov«, ki ga je sofinanciralo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, v kapelici sv. Barbare v jamskem delu muzeja so organizirali dve zlati poroki, pri pripravi razstav in prireditev so sodelovali z Muzejem Velenje, s Tehničnim muzejem Slovenije, z ERICom, s Centrom za šolske in obšolske dejavnosti ter z drugimi turističnimi in s kulturnimi organizacijami.

Muzej je z letom 2009 stopil v deseto leto delovanja. Od 3. julija 1999 do konca leta 2008 si ga je ogledalo 265.841 obiskovalcev. Ob jubileju bodo pripravili več prireditev in izdelali tudi novo celotno podobo.

Otroci in dedek Mraz

Pungartnikov Korl

Živi lutki - Rudi Smrečnik in Ante Kovačević

Otroci v delavnici

MUZEJ PREMOGOVNIŠTVA SLOVENIJE

OPTIČNA UMETNOST BETI BRICELJ

V razstavišču Barbara Premogovnika Velenje – v črni garderobi Muzeja premogovništva Slovenije na Starem jašku in upravni zgradbi Premogovnika Velenje na Partizanski cesti 78 – bodo do 24. februarja na ogled abstraktna likovna dela Postojnčanke, diplomirane slikarke Beti Bricelj.

Umetnica je leta 2000 diplomirala na Visoki strokovni šoli slikarstva v Ljubljani pri prof. Mladenu Jernejcu z diplomsko nalogo Prvine aborignske umetnosti v abstrakciji treh svetih barv. Po študiju je nadaljevala in nadgrajevala izobraževanje v Avstraliji, kjer je prebivala leto dni in raziskovala aborignsko kulturo. Začetki njenega geometrijskega slikarstva ali optične umetnosti, kot mu tudi pravijo, koreninijo v prvobitnih avstralskih slikarijah, ki jih je spoznavala med svojim potovanjem po Avstraliji. Optična umetnost ali op-art je zanimiva smer likovne umetnosti, ki je največji razcvet in odmevnost dosegla v 50. in 60. letih prejšnjega stoletja, pri nas pa se ni pretirano udomačila.

Odprtje razstave del Beti Bricelj je bilo 22. januarja v Muzeju premogovništva Slovenije. Po čudovitem glasbenem uvodu mladih violinistov Špele Ramšak in Jureta Smirnova Oštirja iz velenjske glasbene šole je o slikarkinem delu in razstavljenih likovnih delih spregovorila **Polona Škodič**, dipl. umet. zgodovinarica in likovna kritičarka.

Poudarila je, da slikanje kalejdoskopskih slik zahteva matematično natančno, izdelano in potrpežljivo ustvarjanje. Slikanje izhaja iz mreže, v kateri je treba najti ritem med obliko in barvo. Zato slikarka pred slikanjem vedno ročno nariše vrsto študij v pomanjšanem formatu ter išče najučinkovitejše kombinacije med obliko in barvo. Dokončane slike s svojo razgibano in živobarvno postavitvijo kvadratov na platno ustvarjajo gibanje krogov, vetrnic, cvetov, dajejo občutek globine ali piramidaste rasti in širijo neverjetno energijo.

Razstavo je odprl direktor Premogovnika Velenje **dr. Milan Medved**, ki je o razstavljenih delih dejal, da ga spominjajo na delo v jami, kjer rudarji delajo s težkimi, z okornimi jeklenimi stroji, gledano v celoti pa je njihovo delo dinamično, nikoli enako in polno energije.

Diana Janežič

Beti Bricelj je motive za svoje slike črpala iz aborignske kulture.

Muzejska črna garderoba vsak mesec zaživi kot razstavišče Barbara.

OBUDILI SPOMINE

Upokojeni rudarji velenjskega premogovnika so vedno dobrodošli in tudi pogosti gostje pri rudarjih v Zabukovici. Mnoge veže več kot le dejavnost, s katero so si prislužili upokojitev – v času energetske krize konec 60. let prejšnjega stoletja so bili najprej povezani kot sodelavci, nato pa so vsi trepetali za delo. Obiskujejo se ob različnih priložnostih, najbolj redno ob rudarskem prazniku, 3. juliju. Konec novembra pa so velenjske rudarje povabili v Zabukovico na ogled novega filma o zgodovini premogovnikov v Zabukovici in Libojah. Skupaj so ob tej priložnosti preživeli nekaj prijetnih uric. Prevoz je Velenjčanom omogočil Premogovnik Velenje, za kar se mu zahvaljujejo.

Franc Krištof, eden od naših upokojencev, ki se teh srečanj redno udeležuje, pa je ob obisku v našem uredništvu s seboj prinesel tudi fotografijo iz leta 1961. Na njej so dijaki nadzorniške šole v Ljubljani ob ekskurziji v Zabukovici. Med njimi je tudi nekaj Velenjčanov – na levi je, pokrit s klobukom, Karel Verdnik, tretji z desne je Franc Krištof. Morda se na fotografiji kdo najde tudi sam.

UPOKOJENCI, VABLJENI NA GOLTE!

Klub upokojencev organizira v petek, 13. februarja 2009, rekreativno smučanje na Golteh za upokojence – imetnike izkaznice športnega društva. Zbrali se boste med 7.30 in 8.30 v Žekovcu. S seboj prinesite izkaznico športnega društva. Za vas so pripravili dopoldansko smučarsko karto in malico z napitkom. Po želji boste lahko sodelovali na tekmi v veleslalomu. Sofinanciranje za imetnike izkaznice športnega društva je 5 €.

ČLANARINA KLUBA UPOKOJENCEV

Letna članarina za **Klub upokojencev Premogovnika Velenje** je 4 €, za koriščenje apartmajev sindikata Premogovnika Velenje 1 €, za koriščenje ugodnosti športnega društva 20 €. Skupaj od 4 do 25 €. Klubska članarina za družinske člane je 4 €, za koriščenje ugodnosti športnega društva za družinske člane pa 48 €. Članarina je enaka kot v letu 2008.

Članarino lahko poravnate v klubski pisarni vsako sredo od 9. do 11. ure do vključno 27. marca letos.

KLUB UPOKOJENCEV PREMGOVNIKA VELENJE

INFORMACIJE, OBVESTILA

www.rlv.si/ (Premogovnik Velenje/društva); brezplačni odzivnik 080 98 93; informacije vsako sredo med 9. in 11. uro na telefonski številki 03/898-2140

SV. BARBARA V DOLIČU

God zavetnice rudarjev so 6. decembra lani praznovali tudi v Doliču. Že drugo leto zapored so se zbrali v cerkvi sv. Florijana. Sveto mašo ob 9.30 je poleg domačega župnika vodil nekdanji rudar sedaj duhovnik Tadej Legnar. Maši je sledilo srečanje s kratkim programom v gostilni Repolusk, kjer je več kot 80 rudarjev – med njimi jih je bilo mnogo v rudarskih uniformah – in njihovih družinskih članov ob knapovski malici izmenjalo prenekatere mnenje.

DOBRODELNI KONCERT ZA POMOČ GAŠPERJU

Aktiv delovnih invalidov Premogovnik Velenje je bil pobudnik dobrodelnega koncerta, na katerem smo zbrali pomoč družini Praprotnik iz Velenja, ki ima 11-letnega invalidnega sina Gašperja.

Gašperjevo življenje so zaznamovale bolezni, zaradi katerih je potreben posebne celodnevne nege in skrbi. Treba ga je voziti vsak dan na Dobrno v šolo, k zdravnikom, zato je družina nujno potrebovala posebej prirejen avtosedež in klančino za nalaganje invalidskega vozička v kombi in iz njega.

Omenjeni investiciji sta vredni skupaj 3.413,40 evra. Ta znesek je bil za Gašperjevo družino nedosegljiv. Zato smo se v aktivu odločili, da pomagamo po svojih močeh pri zbiranju denarja. Odločili pa smo se tudi, da bomo, če bo zbranega več denarja, pomagali še komu, ki je pomoči potreben.

Za pomoč pri organizaciji dobrodelnega koncerta smo se obrnili na Mestno občino Velenje, Premogovnik Velenje, d. d., HTZ Velenje in Glasbeno šolo Frana Koruna Koželjskega Velenje.

PRISPEVALI POSAMEZNIKI IN PODJETJA

Organizacija koncerta se je odvijala izjemno hitro, saj je bil določen datum 23. januar 2009. Prijaznemu vabilu za sodelovanje na koncertu so se odzvali: Big band glasbene šole Frana Koruna Koželjskega Velenje, harmonikar Robert Goter, Matjaž Ograjenšek in Zvone Hranjec ter Harmonikarski orkester Barbara Premogovnik Velenje.

Po dobri uri smo dobrodelni koncert zaključili z ugotovitvijo, da je akcija povsem uspela. Zbranih je bilo 5.450

€. Družini Praprotnik smo prispevali za nakup avtosedeža 1.050 €, za nakup klančine 2.363,40 evra, izročili pa smo ji tudi 1.000 € v gotovini, da bodo kupili Gašperju, kar še nujno potrebuje. Za preostalih 1.000 € bomo od družine Novak iz Lokovice odkupili invalidski voziček, usposobljen za vožnjo po cesti, ki ga bomo izročili Zavodu Vid v Kranju, pri katerem lahko invalidi najamejo tovrstne pripomočke.

Aktiv delovnih invalidov Premogovnik Velenje se iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pomagali, da sta koncert in dobrodelna akcija uspela v celoti, posebej pa še: Premogovniku Velenje, HTZ Velenje, MO Velenje, PUP Velenje, Glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega Velenje, Magdi Stvarnik in vsem donatorjem.

Drago Kolar,
predsednik Aktiva delovnih invalidov PV

VELENJSKI KNAPI DVANAJSTI IGRALEC

V soboto, 17. januarja, so se navijači NK Rudar zbrali na novoletnem srečanju. Medse je organizator, vodja navijaške skupine Velenjski knapi Teo Jelen, povabil podžupana MO Velenje Mihaela Letonjo, komandirja Policijske postaje Velenje Aleša Lipuša, predsednika uprave NK Rudar Dejana Radovanoviča, člana uprave Uroša Zagoričnika in kapetana članske ekipe Almirja Sulejmanoviča. Srečanja se je udeležilo blizu 50 navijačev.

Uvodoma jim je **Mihael Letonje** predstavil načrte o ureditvi športnega parka ob Škalskem jezeru z novim stadionom in novo večnamensko dvorano. Poudaril je, da so vsi načrti še v začetni fazi, celoten projekt čaka na ureditev financiranja, odvisen je tudi od določitve trase hitre ceste.

O projektu je govoril tudi **Dejan Radovanovič** in pri tem poudaril, da je tako obsežni projekt treba preudarno načrtovati ter ob tem upoštevati interese vseh skupin, ki jim bo namenjen.

Aleš Lipuš je pohvalil Velenjske knape kot zgledne navijače, s katerimi ni imela policija do sedaj nobenih težav ne na domačih tekmah kot tudi ne na gostovanjih. Poudaril je, da je za varnost na nogometnih stadionih odgovoren organizator tekmovanja, naloga policistov pa je preveriti, kako je za varnost poskrbljeno in ali so izpolnjeni vsi predpisani varnostni standardi.

Zadovoljstvo z organiziranostjo in obnašanjem navijaške skupine je izrazil tudi **Uroš Zagoričnik** in ji obljubil vso podporo za delovanje. Še bolj pa so nad Velenjskimi knapi navdušeni nogometaši. Kot je dejal **Almir Sulejmanović**, so navijači – tako tisti, organizirani v skupino,

Velenjski knapi sloviyo kot zgledna navijaška skupina.

kot drugi gledalci na tribuni – dvanaesti igralec, nogometaši slišijo njihovo navijanje in to jih spodbuja k borbeni igri. Udeležence srečanja je zanimalo še aktualno dogajanje v članski ekipi, zlasti prihodi in odhodi igralcev, vendar jim je

Dejan Radovanovič povedal, da prestopni rok še ni zaključen in ekipa za spomladanski del prvenstva še ni določena.

Diana Janežič

ZAHVALA
OB NENADNI IZGUBI MAME
SE ISKRENO ZAHVALJUJEVA
SINDIKATU IN SODELAVCEM
ZA IZREČENA SOŽALJA, DE-
NARNO POMOČ IN DAROVA-
NE SVEČE.

ISKRENA HVALA VSEM, KI STE
TE ŽALOSTNE TRENUTKE DELI-
LI Z NAMA.

MUHAMED IN MINKA AVDIĆ

ZAHVALA
OB IZGUBI MAME
MIRE REDNAK

SE ISKRENO ZAHVALUJEM SO-
DELAVCEM IN SODELAVKAM
GOSTA ZA IZREČENA SOŽA-
LJA IN DENARNO POMOČ TER
SINDIKATU ZA DAROVANE
SVEČE.

DARINKA REDNAK

ZAHVALA
OB SMRTI MOJE MAME
JULIJANE VERHOVNIK

SE ZAHVALUJEM ZA IZREČE-
NA SOŽALJA IN DAROVANE
SVEČE SINDIKATU PREMO-
GOVNIKA VELENJE.

IVAN VERHOVNIK

IZ LUKSORJA V ASUAN IN ABU SIMBEL (3. del)

Med vračanjem v Kairo smo si ogledali tudi nedokončani obelisk kraljice Hatshepsut, kjer smo občudovali mojstrovino, izklesano iz enega samega kosa granitne skale. Zaradi napake v konstrukciji so ga pustili v asuanskem kamnolomu. Če razpoke v granitu ne bi bilo, bi bil to največji in najtežji obelisk, saj bi tehtal kar 1.168 ton.

Obeliski so posvečeni sončnemu bogu Ra iz Heliopolisa. Religija je v Egiptu imela ekstremno moč, ravno tako religiozni objekti. Obeliski so neke vrste antene, saj so vlekli kozmično energijo skozi vrh piramid na Zemljo. Malo za šalo, malo za res – kdo bi želel imeti pokvarjeno anteno!

Po zanimivem ogledu smo se odpravili proti starodavnemu mestu Asuan, ki leži na desnem bregu Nila, tik pod prvim kataraktom (brzica). Prav tu je domovanje boga Khnuma – na otoku Elefantina ali Abu, kot so ga imenovali Egipčani. Khnum je bog reke Nil, ima glavo ovna in je odgovoren za Nilove poplave. Je tudi bog stvarnik, veliki lončar, ki s svojo spretnostjo na lončarskem vretenu ustvarja ljudi in jim dahne božanski Ka (dušo). Je tudi božanstvo plodnosti.

Od nekdaj so kralji romali na ta sveti kraj, da bi si zagotovili Nilove poplave v prihajajočem obdobju. Pogled na otok Elefantino ti razneži srce, saj je najbolj romantičen kraj pod Egipčanskim soncem in ni čudno, da je prav tu, nasproti otoka, v hotelu »Stari Katarakt« Agatha Christie dobila navdih za svoj roman. Asuan očara z svojo lepoto, milino in srčnimi Nubijci.

MAGIJA IN UROKI

Zjutraj smo se s feluko, starodavno egipčansko barko, podali v osrčje nubijske vasi. Lepota otokov v Asuanu je nepopisna, jutranja tišina in vonj reke Nil te prevzameta in občutek otroške radosti, ki se prebudi v tebi ob pogledu na obsijane sipine, je nekaj, kar ti večno ostane v spominu.

Med vožnjo prisluhnemo zgodbam, polnim mistike, ki jih pripoveduje naš gostitelj Hany. Včasih dobiš občutek, da pripoveduje odlomke iz znanstveno-fantastičnega filma. Ena takih zgodb so »ljudje ribe«, ki živijo ob veliki skalnati gmoti na naši poti, zato se za hip ustavimo na tem področju. Po telefonu te spreleti nenavaden hlad, ko si po njegovem opisu živo predstavljaš, kako izgledajo. Nubijci imajo razvito zelo močno vu-du magijo, pa tudi različne pripomočke proti urokom; s tem živijo, to je del njihovega življenja in kulture.

Nubijska kultura je popolnoma drugačna od staroegipčanske, saj so imeli Nubijci veliko število kraljic, ki so odhajale tudi v borbe. Egipčani so jih imenovali ljudstvo Kush, na žalost pa so velika neznanka, saj do današnjih dni niso razvozlagi njihove pisave, ki je nekakšna mešanica staroegipčanskih hieroglifov. Najlepše doživetje je vsekakor stik z otroci. Njihova razigranost, topel, pristen objem za dobrodošlico omehčajo še tako trdo srce. Pospremili so nas do šole in nam s ponosom razkazali prostore, v katerih nabirajo znanje in smo ga za pol ure tudi mi. Naš ogled je bil namenjen tudi nubijski hiši, kjer so nam prijazno postregli s čajem.

Hany nas je seznanil z njihovim načinom življenja in nam prikazal poslikavo s kano proti zlim urokom. Zapeljali smo se do sipin, kjer smo posedli ob ognju. Tu nas je s toplim nasmeškom

pričakal tisti, ki je odgovoren za pripravo nenavadne pijače – kave. Ta kava je mešanica nenavadnih začimb. Pravi užitek ga je bilo opazovati, kako mojstrsko obvlada večino priprave posebnega napitka, in priča smo bili posebnemu obredu.

Naslednji dan smo si z veliko radovednostjo ogledali tudi Asuanski Visoki jez, ki ga je dal zgraditi nekdanji predsednik Naser leta 1962, da bi zagotovil popolno kontrolo vode in električni tok v vsako hišo. Na jezu so postavljene štiri elektrarne, za njimi je nastalo 500 km dolgo umetno Naserjevo jezero.

Zaradi konstrukcije jezu so Nubijci tako rekoč ostali brezdomci, saj so se bili mnogi primorani preseliti v Sudan, večji del pa jih danes živi v oazi Dakhla, na zahodnem delu egiptovske puščave. Zaradi umetnega jezera je veliko Nubijskih templjev končalo pod vodno gladino. V jezeru so poleg raznovrstnih rib tudi veliki krokodili, zato se v njem nihče ne kopa. Ob bregovih jezera živi veliko strupenih živali, predvsem škorpionov.

ABU SIMBEL

V zgodnjih jutranjih urah – na pot smo se odpravili še pred sončnim vzhodom – smo se odpeljali na ogled največje atrakcije v Egiptu. Abu Simbel, veliki tempelj Ramzesa II. je od Asuana oddaljen približno 290 km. Postavljen je tik pred Sudansko mejo. Zaradi umetno ustvarjenega jezua je templju grozila usoda številnih nubijskih spomenikov, zato je v letu 1963 potekala največja UNESCO-va reševalna akcija. Tempelj so razrezali na 1.042 blokov, od katerih je v povprečju vsak tehtal 20 ton, in ga prestavili 65 m višje. Projekt je bil vreden približno 40 milijonov ameriških dolarjev. Zahteven projekt so dokončali 22. septembra 1968 in je primer fantastičnega restavriranja.

Veliki tempelj še večjega Ramzesa II., ki mu pravijo tudi sončni čudež, se nam je v jutranjih urah prikazal v vsej svoji pravljici, skorajda nezemeljski lepoti. Veličina stvaritve Faraona 20. dinastije je tako popolna, mogočna in skrivnostna, da ji tudi znanstveniki z današnjo tehnologijo niso popolnoma kos. 21. februarja, na Ramzesov rojstni dan, in 21. oktobra, ko je bilo kronanje, posije sončni žarek v najtemnejši svetiščni del in obise kip boga Amon-Ra in Ramzesa II., nato svetloba nežno zdrsne na kip boga Ra-Horakti, snop svetlobe nato čudežno izgine tik pred kipom podzemnega boga Ptah. Boga, ki prebiva v temi, se sončna svetloba ne dotakne.

Mojstrovina in hkrati velika uganka. Kako je mogoče, da lahko z današnjim znanjem in s tehnologijo, ki jo imamo na razpolago, zgrešimo datum sončnega čudeža za en dan? Lahko se tudi vprašamo, od kod izvor vsega tega znanja – so včasih resnično hodili bogovi po Zemlji? Mnoge uganke so še vedno skrite v pesku, tiho čakajo dan, ko bo naša družba dozorela do te mere, da bo sprevidela lastno uničevanje in nespoštovanje do matere Zemlje. Do takrat pa se bomo vrteli v začaranem krogu in upali na dan, ko naj bi dobro premagalo zlo. Vsaka kultura ima svoj začetek, vrhunec in zaton. Ramzes II. je s svojimi dejanji dokazal sebi in svetu večnost življenja po življenju.

PLOVBA V LUKSOR

V poznih popoldanskih urah smo odpluli po najveličastnejši in najdaljši reki Nil nazaj proti Luksorju. Med potjo smo obiskali edinstveni dvojni tempelj, posvečen bogu s sokoljo glavo Horusu in krokodiljemu bogu Sobeku. Tempelj Kom

Ombo je majhen, vse imamo praktično na doseg, vendar se v njem lahko veliko naučimo. Pred nami se razodenejo decimalna števila, prvo preročišče, kirurški instrumenti, nihala, ki jih uporabljajo današnji radiostezisti, nilomer, hiša rojstev ... Vse to so začeli graditi za časa 18. dinastije, nadaljevali so Ptolomejci, dokončano pa je bilo za časa rimskih cesarjev. Po nočni vožnji smo v zgodnjih jutranjih urah prispeli v Edfu, kjer smo si ogledali enega najbolj ohranjenih templjev. Postavljen je v čast bogu Horusu. Graditi so ga začeli Ptolomejci, dokončan pa je bil 200 let kasneje. Nenavadna lega osi templja nam daje slutiti, da se je tu dogajal posebni obred tempeljskega kulta, ki je igral izredno pomembno vlogo v transformaciji ritualov. V templju začutimo, kako pomembno vlogo so imeli svečeniki v starem Egiptu.

Obstajalo je več nivojev duhovščine, odvisno od bogov. »Bogov« je eden od nazivov, ki je znan še iz časa prve dinastije. Svečeniki so pripravljali darove božanstvom in pomagali pri pripravi slavlja. Imeli so dostop do svetiščnega dela in kontrolo nad vhodom v objekt. »Kheri-Heb« so bili svečeniki, ki so skrbeli za svete spise, pisali magične formule in himne, posvečene določenim božanstvom. »Visoki svečeniki« so bili ponavadi v ožjem sorodstvu s kraljem, njihova naloga pa je bilo magično izvajanje obrednih ritualov. V templju Edfu so se dogajali trije močni obredi, vsak s svojim namenom božanske predstavitve. Nadaljevali smo po reki in prišli do zapornic na Esni, kjer nas je čakal nov podvig. Čakali smo v vrsti, da nas dvignejo na višji nivo reke Nil. Okoli 400 plavajočih hotelov je na reki in lahko si predstavljate nepopisno gnečo ob prečkanju, saj vsako uro spustijo na drugo stran le dve ladji.

Ob vsem tem smo imeli svojevrstno zabavo – barantanje na vodi. Domačini so v svojih čolnih okupirali vse strani ladje in nastal je pravi kaos. Od vsepovsod so na palubo letele brisače, obleke, namizna pregrinjala, začne se trdo pogajanje za ceno. V kolikor se ne strinjamo s postavljeno ceno, kos pošiljke vržemo nazaj, ta pa v sekundi prileti ponovno v naše naročje z boljšo ponudbo. Proti jutru smo se vrnili v Luxor in nato v Hurgado, kjer smo izkoristili popoldansko kopanje in večerno kupovanje, preden smo legli k počitku. Naslednje jutro smo polni vtisov o lepih doživetjih v Egiptu odleteli proti domu. (konec)

Damjana Kričej

PLJUČNICA

Slovenska Bistrica. Pisalo se je leto 1955. Bilo mi je nekaj manj kot štiri leta. Družbo mi je delala 18 mesecev mlajša sestra, pred štirimi meseci pa sva dobila še bratca. Pa nama ni bilo dano, da bi se skupaj veselili in doživljali igrivost otroških let. Iz teme se počasi izriše podoba velike izbe, majhne bele krste na odru ob steni, rož okrog nje ter žalostnih in objokanih maminih oči. Takrat nisem dojel, kaj se dogaja, le čutil sem strah in žalost. Po pripovedovanju pa sem kasneje izvedel, da se je zgodilo nekaj strašnega. Pljučnica nama je vzela bratca!

V razvitih evropskih državah danes zboli za pljučnico eden do pet ljudi na 1.000 prebivalcev letno. Skoraj v 20 odstotkih primerov bolezen zahteva bolnišnično zdravljenje. Zaradi pljučnice se v slovenskih bolnišnicah vsako leto zdravi 2.000 bolnikov. Pogosto je pljučnica tudi končna bolezen ljudi z drugimi hudimi kroničnimi boleznimi.

Pljučnica je vnetno obolenje, ki prizadene pljučne mešičke (alveole) in tkivo okoli njih. Obolenje povzročijo mikroorganizmi, ki jih v pljuča занесemo z vdihavanjem, okužbo lahko занесе v pljuča kri ali pa se vanje preseli iz okužbe v bližini. Predhodne virusne okužbe, gripa

Alkoholiki, kadilci, bolniki s sladkorno boleznijo, srčnim popuščanjem in KOPB pogosteje zbolevajo za pljučnico. V skupino bolj ogroženih bolnikov sodijo dojenčki, starostniki, bolniki, ki imajo imunski sistem zavrt z določenimi zdravili, ter bolniki z oslabeлим imunskim sistemom zaradi kronične bolezni.

Bolnik zboli s povišano telesno temperaturo, z mrzlico, s težkim dihanjem, z bolečino v prsih ter s produktivnim kašljem. Spremembe v pljučnem tkivu povzročijo motnje v prenosu zvoka, zato je pljučnico praviloma mogoče slišati s stetoskopom. Diagnozo potrdimo z rentgenskim posnetkom in laboratorijskimi izvidi.

»Kjer te zbada, naloži na prt namiznega kislega zelja ali pa skute (mrzlo). Ode ni se dobro in čakaj poldrugo uro. Če te neha zbadati, ni treba čakati; če pa še zbada, ponovi še enkrat z novim obkladkom.«

VRSTE PLJUČNIC

Pnevmokokna pljučnica se začne kot okužba zgornjih dihal. Drgetanju in mrzlici sledijo vročina, gnojni kašelj, težko dihanje in bolečina v prsih, ki je intenzivna med dihanjem. Obolenje pogosto spremljajo še slabost, bruhanje, utrujenost in bolečine v mišicah. Na voljo je

in druge bolezni lahko zmanjšajo odpornost telesa, kar olajšuje vdor bolj nevarnih bakterij v telo in s tem nastanek hujših okužb, tudi pljučnice. Pri odraslih so najpogostejše povzročiteljice bakterije: *Streptococcus pneumoniae*, *staphylococcus aureus*, *Legionella* in *Haemophilus influenzae*. Pljučnico lahko povzročijo tudi virusi (virus gripe, virus noric), glivice in drugi mikroorganizmi.

VEČJE TVEGANJE

Lahko pa se pljučnica pojavi tudi po operaciji, zlasti po operaciji v trebuhu ali po poškodbi prsnega koša. Vzrok je v zmanjšanem imunskem odgovoru, plitvem dihanju, slabem izkašljevanju in posledičnem zastajanju sluzi. Pogosti povzročitelji so *Staphylococcus aureus* in *Pneumokoki*.

Iz izpljunka ali krvi lahko izoliramo tudi povzročitelja in bolezen uspešneje zdravimo. Bakterijske pljučnice zdravimo z antibiotikom. Hudo prizadeti bolniki potrebujejo tudi kisik ter poleg dihalnih vaj tudi inhalacije in fizioterapijo za lažje izkašljevanje sluzi.

Zdravljenje se je v desetletjih močno spremenilo. V Stoletni pratiki, izdani v Ljubljani leta 1910, lahko preberemo:

cepivo, ki do 70 odstotkov ljudi obvaruje pred hudimi pnevmokoknimi okužbami.

Staphylococcus aureus povzroči manj kot 2 odstotka pljučnic, dobljenih zunaj bolnišnic, in kar 10 do 15 odstotkov bolnišničnih pljučnic. Ta vrsta pljučnice se praviloma razvije pri zelo mladih ali zelo starih ljudeh ter pri ljudeh, ki so oslabele zaradi drugih bolezni. Pogosta je tudi pri alkoholikih. Umrljivost je kar 15 do 40-odstotna. Bolniki imajo mrzlico, povišano telesno temperaturo, pogosto pa se v pljučih razvije ognjok.

Legionarsko bolezen povzročajo bakterija *Legionella pneumophila* in druge vrste legionel. V ZDA predstavlja ta bolezen od enega do osem odstotkov vseh pljučnic in okrog 4 odstotke usodnih bolnišničnih pljučnic. Pojavlja se tudi

pri nas. Pogostejša je v poznem poletju in zgodnji jeseni. Vir okužbe je pogosto vdihavanje vodnih hlapov iz okuženega vodovodnega omrežja. Bolezen je najpogostejša med ljudmi srednjih let in starejšimi. Bolj ogroženi so kadilci, alkoholiki in bolniki, ki jemljejo kortikosteroide.

Drugi do deseti dan po okužbi se pojavijo utrujenost, vročina, glavobol, bolečine v mišicah ter suh kašelj, ki kasneje postane produktiven. Zdravilo prve izbire je antibiotik Eritromicin. Kljub ustreznemu in takojšnjemu zdravljenju kar 20 odstotkov obolelih umre.

Virusno pljučnico lahko povzročijo: respiratorni sincicijski virusi, adenovirusi, virusi parainfluence in virusi influence. Antibiotiki na viruse ne delujejo. Priporočamo jih le otrokom in imunsko prizadetim, da bi preprečili morebitno necepljeno bakterijsko vnetje. Hude virusne pljučnice je mogoče zdraviti s protivirusnimi zdravili.

V dihalne poti pogosto zaidejo tudi drobni delci iz ust. Obrambni mehanizmi jih praviloma odstranijo še preden preidejo v pljuča. Če takšnih delcev ne odstranijo, lahko povzročijo **aspiracijsko pljučnico**. Takšna pljučnica posebej ogroža ljudi, ki so oslabei, opiti, podhlajeni, pod vplivom zdravil ali mamil ali nezavestni zaradi anestezije ali bolezni.

Otrok ima ob pljučnici zmerno do visoko telesno temperaturo. Kašelj je lahko suh, glasno lajajoč ali kratek sunkovit in boleč. Dihanje je pospešeno, pogosto s kratkim nepravilnim vdihom. Pri dojenčkih in majhnih otrocih se pri dihanju razločno vidi ugrezanje kože med rebri ter med grlom in ključnicama. Otroci se lahko na bolezen odzovejo tudi povsem drugače. Boli jih trebuh, bruhamo, so zaspali ali pa nespeči, nerazpoloženi, odklanjajo hrano in tekočino.

Zelo hitro se lahko pojavijo znaki izsušitve, kot so suha usta, manj solz, manjše izločanje urina (suhe plenice dalj časa kot ponavadi), gostejši urin. Pogosto postanejo ustnice in konice prstov modrikasto sive, kar je znak hudega pomanjkanja kisika zaradi težav z dihanjem. Zdravljenje je odvisno od povzročitelja. Poleg antibiotikov bo otrok pogosto dobil še sredstva proti temperaturi in bolečinam. Zvišano temperaturo lahko znižamo tudi s hladnimi oblogami. Blagodejna bodo sredstva za izkašljevanje. Pri dojenčkih je pomembno, da zagotovimo trebuhu možnost gibanja, saj dojenčki dihajo s trebuhom. Otrok naj zato ne leži na trebuhu! V prostoru, kjer leži in se zadržuje otrok, naj bo vedno dovolj svežega zraka. Potrebno je mirovanje. Do kdaj bo nujno ležanje v postelji, določi zdravnik.

Kako lahko sami pomagamo preprečevati okužbo? Izogibali se bomo tesnih stikov z bolniki, ki kašljajo in smrkajo. Pogosto si bomo umivali in razkuževali roke, saj se tudi na njih nahajajo kužni delci. Opustili bomo kajenje in tako dosegli večjo odpornost dihal. Skrbeli bomo za uravnoteženo prehrano, ustrezno nadomeščanje tekočin in se izogibali čezmernega pitja alkohola.

Telesno bomo redno aktivni, predvsem pa bomo aktivni na svežem zraku. Privoščili si bomo tudi dovolj počitka. Starejšim in osebam s kroničnimi pljučnimi, srčnimi in z ledvičnimi boleznimi, s sladkorno boleznijo in bolnikom brez vranice priporočamo cepljenje proti pnevmokoknim okužbam in gripi. Predvsem pa poskrbimo, da ne bomo sami s kašljem sejali kužnih delcev po okolici in z njimi ogrožali drugih ljudi.

Janez Poles

ZAHVALA

OB SMRTI MOJEGA OČETA SE ZAHVALUJEM SODELAVCEM OBRATA PRAKTIČNO IZOBRAŽEVANJE IN SINDIKATU PREMGOVNIKA VELENJE ZA DAROVANO CVETJE, SVEČE IN DENAR.

ANDREJ DORNIK

ZAHVALA

OB IZGUBI NAŠEGA DRAGEGA
STANKA DERMOLA
IZ LOKOVICE
8. 11. 1938 – 30. 12. 2008

SE ISKRENO ZAHVALJUJEMO ZA DAROVANO CVETJE IN IZREČENA SOŽALJA. HVALA ČASTNI STRAŽI IN PRAPORŠČAKOM PREMGOVNIKA VELENJE, PIHALNEMU ORKESTRU PREMGOVNIKA VELENJE, RUDARSKEMU OKTETU IN GOVORNIKU ZA BESEDE V POSLEDNJE SLOVO.

ŽENA SILVA, HČERKI MARJANCA IN HEDVIKA TER SIN BOŠTJAN Z DRUŽINAMI

ZAHVALA

OB SMRTI DRAGEGA OČETA
ALOJZA FERLINA

SE ISKRENO ZAHVALJUJEM KOLEKTIVU PREMGOVNIKA VELENJE, SODELAVCEM V SLUŽBI INFORMATIKA IN SINDIKATU. NAJLEPŠA HVALA OSEBJU JAMSKE REŠEVALNE SLUŽBE ZA VSO POMOČ V ČASU OČETOVE BOLEZNI. HVALA VSEM ZA IZRAZE SOŽALJA IN VSEM, KI STE GA POSPREMILI NA NJEGOVI ZADNJI POTI.

JELKO FERLIN

ZAHVALA

OB SMRTI BRATA
ALEKSANDRA POGORELCA

SE ZAHVALJUJEM SODELAVCEM REŠEVALNO-SERVISNE DEJAVNOSTI HTZ VELENJE ZA DAROVANE SVEČE IN IZREČENA SOŽALJA. HVALA PREMGOVNIKU VELENJE ZA DAROVANO CVETJE, ČASTNI STRAŽI IN RUDARSKI GODBI ZA SPREMSTVO TER DRAGU KOLARJU ZA POSLOVILNE BESEDE. HVALA VSEM, KI STE GA POSPREMILI NA NJEGOVI ZADNJI POTI.

MIRKO POGORELC

ŠPORTNO DRUŠTVO VABI

POČITNIŠKI SMUČARSKI TEČAJI

od 16. do 20. februarja na Golteh

Športno društvo organizira v sodelovanju s Smučarskim klubom Velenje za svoje člane v času zimskih šolskih počitnic od **16. do 20. februarja** na smučišču Golte **tečaje alpskega smučanja in deskanja na snegu za otroke in odrasle**. V ceno petdnevnega tečaja so vključeni: smučarska vozovnica, prevoz, nezgodno zavarovanje, topli obrok, čaj, zaključek tečaja s tekmovanjem in podelitvijo priznanj.

Vsak udeleženec prejme fotografijo svoje skupine.

Ceni:

- za otroke od 6. do 14. leta starosti 126 € (otroci staršev, članov sindikata 106 €),
- za odrasle 149 € (člani sindikata in vzdrževani družinski člani 129 €).

Organiziran bo prevoz z avtobusom. Tečajniki se bodo odpeljali izpred Rdeče dvorane v Velenju ob 7.30 in se vračali ob 14.30.

Možnost plačila na 2 mesečna obroka. Število tečajnikov je omejeno (120), prijave do zasedbe mest. Zaščitna čelada je obvezna za otroke do 14. leta.

Vpis v tečaj bo v sredo, 4. 2. 2009, od 6.00 do 14.30 na sedežu športnega društva. Dodatne informacije dobite pri športnem društvu osebno ali na tel.: 899-6424 in int. 18-20.

ZAČETNI IN NADALJEVALNI PLESNI TEČAJ

v marcu

Plesna šola DEVŽEJ ima za sabo več let uspešnega delovanja na področju plesa, tako z najmlajšimi kot tudi z mladino, odraslimi in tekmovalci. V zadnjem času predstavlja ples za marsikoga obliko redne rekreacije in prijetnega druženja.

Ponujamo vam začetni in nadaljevalni plesni tečaj, kasneje pa redne plesne večere, na katerih bi lahko svoje plesno znanje utrjevali in izpopolnjevali.

V začetnem tečaju se tečajniki naučijo osnov in nekaj figur plesov disco fox, polka, cha-cha-cha, jive, angleški valček, dunajski valček, fox trot. V nadaljevalnem tečaju bomo te plesne nadgradili ter dodali sambo, rumbo, tango, mambo, swing. Program prilagajamo predznanju tečajnikov. Tečaj zajema 8 vaj po 2 šolski uri (90 minut).

Začetni tečaj bo potekal ob sredah v začetku marca v Gasilskem domu Velenje, **nadaljevalni tečaj** pa **ob torkih** v začetku marca v Gasilskem domu Velenje (odvisno od števila prijav). Cena tečaja je 36 € na osebo.

Prijave sprejemamo na sedežu športnega društva do 27. februarja.

TENIŠKI TURNIR ŽREBANIH DVOJIC,

sobota, 7. marec, Bela dvorana

Vabljeni na teniški turnir dvojic za ženske in moške, zaposlene v Skupini Premogovnik Velenje. Turnir se bo v Beli dvorani začel ob 14.45. O parih bo odločalo žrebanje.

Najboljše čakajo nagrade. Tekmovanje poteka na lastno odgovornost.

Prijave in informacije pri športnem društvu do **torka, 3. marca**, prek telefonskih števil 899-6424 ali 889-6100, int. 1820.

ČLANARINA PLANINSKE SEKCIJE

Planinska sekcija Premogovnik Velenje je tudi za letos pripravila pester program planinskih pohodov v Sloveniji in tujini.

Program najdete v prilogi športnega društva. Pridružite se jim, še prej pa vas vabijo k plačilu članarine za leto 2009!

Članarino lahko plačate **vsak četrtek do konca marca od 13.30 do 14.30 v pisarni Športnega društva Premogovnik Velenje**.

ŠALEŠKA PLANINSKA POT VABI!

Planinska sekcija Premogovnik Velenje vabi v soboto, 31. januarja, na pohod po delu Šaleške planinske poti. Odhod je ob 7. uri izpred Rdeče dvorane v Velenju.

Pot je lahka, trajala bo okoli 6 ur. Za pot so obvezni planinski čevlji, priporočajo rezervno obleko v nahrbtniku, pohodne palice in zaščito pred vremenskimi nevšečnostmi. Hrana in pijača večinoma iz nahrbtnika.

Kam? Daleč ali blizu? Velikokrat se zgodi, da potujemo daleč, pa ne pridemo nikamor, včasih pa nas že kratko potovanje popelje k biserom na lastnem dvorišču. Potrebni sta le pravi meri poguma in volje. V pričakovanju lepega se odpravimo na pot. Kam? Pojdimo tja, kjer smo že bili. Bo lepo? Seveda bo, če ste se sami tako odločili. Gremo predvsem zato, da bomo eno z naravo, da bomo kot veter, ki mrši lase in se zaleze do kosti, da bomo kot sončni žarek, ki kakor roka ljube nežno boža lice.

Kako lep je dan, srce je srečno, da je zopet na poti. Nič ni besed, le pogled naokoli. Tako lahke so lahko misli, kako skromne so želje, samo priti sem in se napiti iz čaše stvarstva šaleškega sveta.

Šaleška planinska pot daje svojim obiskovalcem veliko lepega, mnoge zanimivosti iz geologije, rastlinstva, zgodovine, etnologije, vse to na robu naše doline. Tu je arhaični svet poln preteklosti nekih korenin, svet, v katerem so že močno posegli utripi sodobnega, modernega sveta iz doline. Tu je doma prvotna ljudska kultura, ki pa žal tone vse bolj v pozabo.

Le del te poti, iz Hude luknje mimo Meha v Šentvidu, Metula na Graški Gori in do Arnežnika – osme točke Šaleške poti, bo rasla pred nami živa podoba o kulturni tradiciji šaleške pokrajine.

Tomi in Toni

Nagradna križanka

MUZEJ PREMOGOVNIŠTVA SLOVENIJE

	AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	UDELEŽENEC STAVKE	PONOVITEV PREDSTAVE	KANAL, KI POVEŽUJE ATLANTIK S TI- HIM OCEANOM	PO KOLIDŽU ZNANO MESTO V ANGLIJI	KRANJ		DUŠLJIV, STRUPEN PLIN	GRAFIK IN SLIKAR DEBENJAK	PREBIVALEC OKOLICE	SATANKA
	MAJHEN SRP						TEK V NARAVI				
	TEATRALNO POUDAR- JENO, GLEDALIŠKO						DELOVNA SKUPINA				
	BELA SNOV, KI NASTANE IZ APNENCA					KOKOTANJE					
	VRANJJI SAMEC					TRAPA	TUTANKAMOV VLADARSKI NASLOV				
	AMERIŠKA IGRALKA BASINGER				FRANCE IVANŠEK			OTROŠKA DEJAVNOST	VEZNIK		
	ŽIVAL S KLESCAMI				HIMALAJSKA KOZA				OTDOŠKA DRŽAVA V INDIJSKEM OCEANU		
	PREVRETA TEKOČINA S PRLANIM SREDSTVOM	EVROPSKA VESOLJSKA AGENCIJA	OSTRIŽU PODOBNA RIBA	NEKDANJE IME ZA MALAVI	KDOR STANU- JE V BARAKI			ČUDODELNA POSODA S KRISTUSOVO KRVJO			
					JAKOB ALJAŽ						
IGRALEC (GOJMIK)						UDAREC S PLOSKO ROKO	AMERIŠKI PI- SATELJ LEVIN		NAŠA PRVA FILMSKA DIVA ITA		
							ZRAK (LATIN.)		PARADIŽ		
DELAVEC V PROIZVODNJI USNJA						NAJNIŽJI ROB STREHE		NEKDANJA PLOŠČINSKA MERA		TERMIČNI VZGORNİK	JEKLEN KLIN ZA IZBIJANJE
						JAPONSKA ISKALKA RISEROV		NAŠA SOSEDA			
GRŠKA BOGINJA ZEMLJE					BALETNA PLESALKA				OČKA		
									VRHUNSKI ŠPORTNIK		
	UDAR KOT ODGOVOR NA NASPROTNI- KOV UDAR	URDOŠ STIBILJ			PODOBA KRILATEGA DEČKA			SLOVENSKO M. IME OVEROVATELJ LISTNI			
		DRŽAVA V JUŽNI AMERIKI			NEGOVAN GOZD						
OŠTEVILČEN ODSTAVEK ZAKONA							MONGOLSKI VLADARSKI NASLOV		BRIGA DEL TENIŠKE IGRE		
							DRUGI SKLON				
ROBERT REDFORD			PISATELJICA PEROCI	ANTON AŠKERC NEON		SPECIALIST ZA UROLOGIJO			NEKDANJI CITROENOV AVTO		
						ANGL. IGRA- LEC (PETER)			ENOTA ZA MOČ		
POJAV V PEČI					USMRTITEV S POTOPITVILJO					IVO JAN	
										JUNIOR	
GOVEJI MLADIČ					GARJE	PLOD		KARIBSKA DRŽAVA			
						RUŠA BOJC		MRŠAVA KOBILA			
HRVAŠKA NAFTNA DRUŽBA				RIBJA KOŠČICA			GRŠKI MITOLOŠKI LETALEC			ČENČA POGOVORNO	
				SKUPINA DVEH SOGLASNIKOVI							
UGO TOGNAZZI		SLOVANSKI NAROD				LINO LEGIŠA					
		FIGURA PRI ČETVORKI				OTILJA		PREMETENEČ			
PREDVSEM BOLNIKOM PREPIŠANA PREHRANA					ZBOR DEVE- TIH PEVCEV IVANA KOBILCA						
ZDRAVILA, KI ZAVIRAJO RAST MIKRO- ORGANIZMOV											
FLAMSKI PISATELJ (HUGO)					MOČVIRSKA PTICA, KI DOBRO PLEZA						

Nagradna križanka Muzej premogovništva Slovenije

Geslo napišite na dopisnico in jo pošljite do 20. februarja 2009 na naslov: uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje. Muzej bo tri reševalce nagradil s praktičnimi nagradami.

Rešitev nagradne križanke Presta, d. o. o., objavljene v Rudarju 11/2008, je geslo: »S presto v novo leto«.

Nagrajenci Tone Zajc, Šoštanj, Fadila Jašič, Velenje, Zdenka Tomić, Velenje, bodo prejeli dopis o nagradi, s katerim jo lahko prevzamejo v enotah Preste, d. o. o. Čestitamo!

Alfredo M. Tucci

GLEDALIŠČE VELENJE

SEZONA 2008/09

Ni svetnikov

Režija:
Jože Krajnc

Igrajo:
Matej Mraz

Petra Hribnik

Irena Stiplovšek

Cveta Koprivnikar

Karli Čretnik

Branka Drk

Lena Penšek

Drago Seme

Miha Šilc

Sodelavca:

Sabin Beriša

Irena Gorogranc

v paradizu

komedija

Cenjeni ljubitelji odra!

Gledališče Velenje vam z veseljem predstavlja produkcijo sezone 2008/09 NI SVETNIKOV V PARADIŽU, avtorja Alfreda M. Tuccija in v režiji Jožeta Krajnc. Za zaposlene v Skupini Premogovnik Velenje in člane Kluba upokojencev Premogovnika Velenje bo predstava **v sredo, 11. februarja 2009, ob 19.30 v Domu kulture Velenje.**

Cena vstopnice je za člane sindikata in člane kluba upokojencev 5 €. Člani sindikata lahko vstopnice kupite v tajništvu organov soupravljanja, člani kluba upokojencev pa v klubski pisarni v sredo, 11. februarja, od 9. do 11. ure

VTV Velenje PUP NLB Velenje